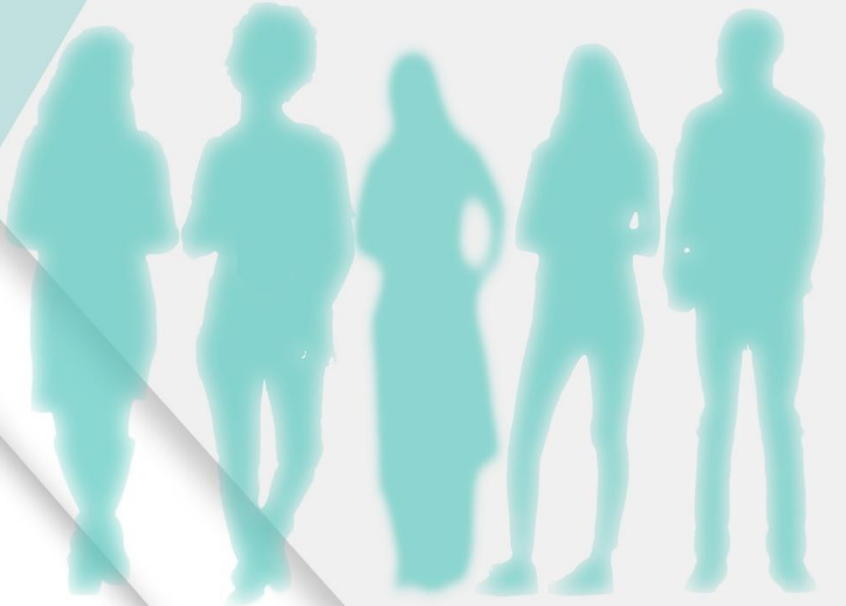

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

GENÇLİK RUH SAĞLIĞI ÇALIŞTAYI

GENÇLİK RUH SAĞLIĞI ÇALIŞTAYI

4 EYLÜL 2019
YÖK ANKARA

HAZIRLAYANLAR

Prof. Dr. Zeliha KOÇAK TUFAN
YÖK Yürütme Kurulu Üyesi

Doç. Dr. Murat İlhan ATAGÜN
Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Duygu ÇANDARLI
Özlem ŞENTÜRK
Eğitim-Öğretim Dairesi Başkanlığı

Mehmet ÖZER
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

İLETİŞİM
Üniversiteler Mahallesi 1600 Cadde No: 10
06800 Bilkent ANKARA / TÜRKİYE
Tlf: 0 (850) 470 0 965 (Çağrı Merkezi)
Faks: 0 (312) 266 47 59

Bu kitapta yer alan bilgiler, Yükseköğretim Kurulunun izni olmaksızın hiçbir şekilde kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.

Konuşmacıların kullanmış oldukları kaynaklar ve görsellerden kendileri sorumludur.

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMASI

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ.....1

GENÇLERİN RUH SAĞLIĞI, MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

GİRİŞ

Prof.Dr. Zeliha KOÇAK TUFAN.....9

I. OTURUM: ÜNİVERSİTELERİN BAKIŞ AÇISIYLA

Boğaziçi Üniversitesi Deneyimi.....13

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Deneyimi.....25

Gençlerin Güncel Sorunları.....27

Yükseköğretimdeki Gençler ve Bağımlılık.....31

II. OTURUM: KURUMLARIN BAKIŞ AÇISIYLA

Milli Eğitim Bakanlığı.....41

İçişleri Bakanlığı.....47

Sağlık Bakanlığı.....57

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.....61

ÇALIŞTAYDAN KARELER.....67

ÇALIŞTAYA KATILAN KURUMLAR.....71

AÇILIŞ KONUŞMASI

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

YÖK Başkanı

Sayın Rektörler,

Bakanlıklarımızın, Yükseköğretim Kurumlarımızın,

Sivil Toplum Kuruluşlarının Değerli Temsilcileri,

Kıymetli Hocalarım, Değerli Misafirler, Yükseköğretim Kuruluna hoş geldiniz. Sizleri burada ağırlamanın memnuniyeti içerisindeyiz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum...

Toplumun en önemli değeri gençlerimizin güncel sorunlarının ve çözüm önerilerinin değerlendirileceği bu çalıştayın verimli geçmesini diliyorum.

Konuşmamın başında yükseköğretim sistemimize ilişkin bazı sayısal verilerden ve Yükseköğretim Kurulunun yürüttüğü kapsamlı çalışmalardan söz etmek isterim.

Yükseköğretim sistemimizde **129'u** devlet, **73'ü** vakıf üniversitesi ve **5'i** vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere **toplam 207** yükseköğretim kurumumuz mevcut.

Öğrenci sayımız **7 milyon 807** binlerde. Yükseköğretim sistemimizde **82.487'si** öğretim üyesi olmak üzere **toplam 168.326** öğretim elemanı bulunuyor.

Sayıları bugün 207'yi bulan yükseköğretim kurumlarımızla birlikte ülkemizin sürdürülebilir kalkınma süreçlerine çok ciddi katkılar sağlayan çalışmalar yürütüyoruz. Yükseköğretim düzeni içinde, ısrarla ve özenle yerleşmelerini dilediğim, istediğim bu projeleri, bütün sunumlarımda anlatmaya, vurgulamaya devam ediyorum.

Yükseköğretim Kurulu olarak, geride bıraktığımız son dört yılda 4.0 endüstri devrimi, yükseköğretimde uluslararasılaşma, sürdürülebilir kalkınma, dijital dönüşüm, bölgesel kalkınma, misyon farklılaşması, ihtisaslaşma, akıllı uzmanlaşma, üniversite sıralama sistemleri gibi yükseköğretimimiz için pek çoğu yeni kavramlar çerçevesinde, ülkemizin önceliklerini ve dünyadaki eğilimleri dikkate alarak Türk yükseköğretim tarihi açısından birçoğu ilk olan önemli pek çok projeyi uygulamaya koyduk, bu kapsamda düzenlemeler gerçekleştirdik.

Bu düzenlemelerin bir kısmı, Yeni YÖK'ün girişimiyle başlayan süreçlerde yasal zemine kavuşturuldu, bir kısmı ise kendi iç düzenleme ve mevzuatımızla hayata geçirildi. Yükseköğretimde yapısal değişiklik için dört ana proje belirledik.

1) Çeşitlilik-Misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma: Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma süreçlerine çok ciddi katkılar veren Misyon farklılaşması ve İhtisaslaşma Yeni YÖK'ün Türk yükseköğretimine kazandırdığı önemli bir açılamdır. Yükseköğretimde ihtisaslaşmayı iki kavramda uyguladık. Bu programa TÜBİTAK 'da destek vermeye başladı.

- **Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler:** Yükseköğretim Kurulu olarak üniversitelerimizin bölgeyle bütünleşmelerini ve bölgelerinin kalkınmalarına ve refahına katkıda bulunmasını istiyoruz. Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Projesi **10 üniversitemiz** ile devam ediyor, sonuçlar izleme kurullarımızca takip ediliyor.
- **Araştırma Üniversiteleri: 11 asıl, 5 aday üniversitemiz** bu kategoride yer almaktadır. Bu üniversitelerimiz yurtdışındaki modellerin benzeri bir süreçle, sadece liyakat ve ehliyet kriterlerine göre seçildi ve rekabet içinde gelişimlerini sürdürüyorlar. Bu 2

üniversitelerimizin performans değerlendirmeleri ile ilgili çalışmalarımız ise devam ediyor.

2) İdari ve Mali Açıdan Bağımsız Kalite Kurulunun Kurulması: Aldığımız bütün kararlarla, çalışmalarımızla yerel ve küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemi anlayışıyla hareket ediyoruz. Yükseköğretimde yapısal değişim niteliğinde gerçekleştirdiğimiz **en önemli projelerimizden biri** uzun yıllardır konuşulan ve bir türlü gerçekleştirilemeyen idari ve mali açıdan tam bağımsız bir Yükseköğretim Kalite Kurulunun kurulması idi, kuruldu ve çalışmaya başladı. 2016 yılından bu yana **160 üniversitemiz** dış değerlendirme sürecinden geçti, geçmeye devam ediyor. Akredite program sayımız ise **671'e** ulaşmış durumda.

3) Üçüncü projemiz hedef odaklı uluslararasılaşma idi. 2014 senesinde yabancı uyruklu öğrenci sayımız **48 binlerde iken 158 bini aştı**. Yabancı uyruklu öğrenci sayımızdaki artış son yıllarda Avrupa'daki yabancı öğrenci sayısı artış oranlarının en iyisi ve bizim için gurur vericidir. Bu sonuç ülkemizin uluslararası alandaki görünürlüğüne de katkı sağlamaktadır. 1982 yılından Kasım 2014 tarihine kadar, yani **32 yılda** YÖK'ün bakan düzeyinde **15 ülke ile mutabakat zaptı** vardı, şimdi ise **34 ülke ile mutabakat zaptımız** var

Bu mutabakat zabitleri tanınan üniversitelerimizin sayısını artırdı, yabancı öğrenci sayısını artırdı, ortak programları artırdı.

4) Dördüncü gurur duyduğumuz proje ise doktora programlarına farklı bir vizyon kazandırdığımız **“YÖK-100/2000 Doktora Projesi”**dir. Bu programın ana hedefi ülkenin ihtiyacı olan 100 öncelikli alanda sanayiye ve akademiye nitelikli insan yetiştirmektir. Geleceğin mesleklerine yönelik birçok yeni alanda kümülatif kitleler oluşuyor, öğrenci sayımız **3.750'ye** ulaştı. YÖK'ün **beş yıldızlı projesi** olarak değerlendirilen 100/2000 üçüncü yılında ve inanılmaz bir başarı ile devam ediyor. Ana gayemiz geleceğe güçlü nesiller yetiştirmektir. Başarıyı önceleyen ve destekleyen çok sayıda başkaca YÖK burslarımız da devam etmekte.

Diğer önemli bir projemiz **“Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi”** dir. Bu projemiz Cumhurbaşkanlığı Stratejik Planı'nda da yer buldu. Dijitalleşmenin yükseköğretime katkılarını artırmak ve dijital araçlar, dijital veri sahası, ortak ders malzemeleri gibi konuları yürütmek üzere, Başkanlığımızda, **“Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Çalışmaları”** Ağustos 2018 tarihi itibarıyla başlatıldı.

On altı üniversitemizde öğretim elemanları ve öğrencilere yönelik dijital dönüşüm programları başlatıldı. Bu proje ile bu yıl **36 bin 2 öğrenci, 3.112 öğretim elemanı** eğitim aldılar.

Yeni başlattığımız bir diğer proje **“geleceğin meslekleri”** konusudur. Dünyada yükseköğretimin planlayıcıları, politikacılar, iş dünyasını yönetenler 21. yüzyılın yetişecek bireylerini hazırlamak amacıyla yoğun ve entegre çalışmalar yürütmektedirler. Dijital çağ okuryazarlığı, temel, bilimsel ve ekonomik teknoloji okuryazarlığı, dijital medya ve ortamların kullanılması, etkili iletişim, heterojen gruplarla etkileşim, **“büyük resim”** içinde davranabilme, esneklik ve uyum, 21. yüzyılda edinilecek tüm mesleklerde ana beceriler ve ana kavramlar olarak sunulmaktadır. Bu nedenle gerek bireysel gerekse ulusal düzeyde bu çok hızlı değişen iş hayatına ve koşullara uyum sağlayabilmek son derece önemli. Kasım ayında YÖK’te yapacağımız, **“Geleceğin Meslekleri”** konulu kongrede iş dünyası ve ilgili paydaşlarla bir araya geleceğiz, karşılıklı görüşlerimizi paylaşacağız.

Bu kapsayıcı ve sürdürülebilir projelere her eğitim yılının başında yenilerini eklemeye devam ediyoruz.

Dünyada hızlı ve hacmi çok yüksek bir değişim yaşanıyor. Teknoloji, politikalar, sosyal eğilimler meslekleri, işleri ve en önemlisi toplumların yapısını değiştiriyor. Bu süreçte toplumun en dinamik insan gücü ve en verimli kaynağı olan gençlerimizin sorunlarını, ihtiyaçlarını ve beklentilerini doğru tespit etmemiz çok mühim. En önemli sermayemiz gençlerimiz.

TÜİK verilerine göre 2018 yılı sonu itibarıyla 82 milyon 3 bin 882 olan nüfusumuzun **%15,8’ini** yani 12 milyon 971 bin 396’sını 15-24 yaş grubundaki genç nüfus oluşturmakta. Yükseköğretim istatistiklerine baktığımızda bu nüfusun **3.620.663’ü** yani **%28’i yükseköğretimdedir.**

18-22 yaş grubuna baktığımızda ise bu nüfus **6.645.314’tür.** Bu yaş grubu arasındaki nüfusun **2.621.947’si** yani **%40’ı** yükseköğretimdedir.

Sahip olduğumuz bu potansiyeli, **değere dönüştürmemiz** hususunda toplumda hepimize düşen ciddi görevler var. Ruhsal anlamda önemli değişikliklerin yaşandığı gençlik döneminde üniversite gençliği hızlı değişimler yaşamakta.

Geleceğine yön verme sürecinde yeni bir kentte yükseköğretim eğitimine başlaması, değişen çevresine uyum sağlama gayretleri, aile ortamından uzaklaşmaları ile öğrencilerimiz farklı sorunlarla baş başa kalabilmektedir. Bu dönemde riskli davranışlara yönelme eğilimleri yüksek olmaktadır. **Üniversite gençliğinin ruhsal sağlığı toplum sağlığının en kritik bileşenidir.** Bu kapsamda ruhsal iyiliklerinin sağlanması adına yapılacak çalışmalar, tespitler önemli olmaktadır.

Dünya nüfusu hızla artıyor, göç, hızlı kentleşme, sosyal ve kültürel çeşitlilik ülkeleri ve toplumları yeni değerlerle tanıştırıyor, dünyada ve bugün yaşanan süreçte, geleneksel değerlerle yeni değerler arasında çatışmaların, insani, ahlaki ve kültürel değerlerde aşınmaların yaşandığına da tanık oluyoruz. Toplumlar yeniden şekilleniyorlar. Değişikliklerin getirdiği farklılıklar gençlerin gelişiminde önemli rol oynamakta. **Toplum-aile-gençlik**, bu üç temeli sağlam oluşturmamız gerekir. Gençlerimizi, toplumdaki bilinçli, huzurlu aileler yetiştireceklerdir.

Diğer taraftan bir toplumun ruh sağlığı ile ilişkili mevcut durum o toplumun bireylerinin sosyal ve ekonomik hayata sundukları katkılara ve sosyo-ekonomik göstergelere de etki ediyor.

Genç ve dinamik nüfusa sahip, geleceğe dair iddiaları olan Türkiye'nin hedeflerine ulaşması, milli ve manevi değerlerine sahip çıkan nesillerimizle mümkün olabilecektir. Bugün insanlık, çok bilen, bilgili insanlardan öte, iyi karakterli ve erdemli insanlara ihtiyaç duymaktadır.

Bilindiği üzere eğitimde dahil her alanda dijital dönüşümle karşı karşıyayız. Yine TÜİK verilerine göre internet kullanım oranı 16-24 yaş grubundaki gençler için **2017** yılında **yüzde 90** iken **2018** yılında **yüzde 93'e** yükselmiş durumda. Bu oran artmaya devam ediyor.

Bu süreçte gençlerin teknoloji kullanımının **bağımlılık odağında olmadan** yaygınlaşmasını sağlamak, olası sosyal ve psikolojik olumsuzlukları ortadan kaldırmak için farkındalık oluşturacak eğitim programlarıyla, gençlerimize işlevsel, etkin ve doğru teknoloji kullanımı becerisini kazandırmamız gerekiyor. Bunun için siz değerli akademisyenlerimizin çalışmaları,

uygulama ve araştırma merkezlerimizin faaliyetleri ve bu faaliyetlerin çeşitlendirilmesi önem arz etmektedir.

Gençlerimizdeki potansiyeli değerlendirme saikiyle Sayın Cumhurbaşkanımızın destekleriyle hükümet programlarında gençlik konusuna ayrı bir önem verilmiştir. Her kurum çalışma alanı kapsamında bu sürece farklı şekillerde katkı sunmaktadır.

Yükseköğretim sistemimiz bu sürece gerek akademisyenleri gerekse uygulama ve araştırma merkezleri ile destek vermektedir. Üniversitelerimizde:

- **Bağımlılıkla Mücadele** ile ilgili 7'si devlet 2'si vakıf üniversitesinde olmak üzere **toplam 9,**
- **Gençlik çalışmaları** ile ilgili 12'si devlet 2'si vakıf üniversitesinde olmak üzere **toplam 14,**
- **Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları** ile ilgili bir devlet üniversitemizde ise **2** Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır.

Gençliğimizi doğrudan etkileyen politikaların üretilmesinde ve uygulanmasında bu merkezlerimizin ve üniversitelerimizin ayrı ayrı sorumluluklarının olduğunu, sahada çalışma yapan diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonlarının, bilgi akışının ve bu minvalde kapsamlı, etkili çözümler için katılımcı bir yaklaşımla hareket etmelerinin önemini vurgulamak isterim.

Geleceğimizin teminatı olan gençliğin beklentilerinin ortaya konması, ahlaki ve temel değerlerimizle bilinçlendirilmeleri, tarihi ve kültürel miraslarımızın tanıtılması, kaliteli bir eğitim öğretim ortamının sağlanması ve yaşam becerilerini geliştirebilmeleri için gençlerimize sağlayacağımız destekler ülkemizi daha da ileriye taşıyacaktır.

İnsanın ve özellikle gençlerimizin fitratında ve doğasında bulunan iyilik, doğruluk ve güzellikleri ortaya çıkarmayı başarmak asıl meselemiz olmalıdır. Genç beyinler hakikatin, erdemin, doğruluğun, bilginin ve değerlerimizin işlenebileceği en güzel istikbaldir.

Bu duygu ve düşüncelerle tekrar hepinize en içten selam ve sevgilerimi sunuyor, çalışmaya sunacağımız katkılardan dolayı hepinize teşekkür ediyorum.

GENÇLERİN RUH SAĞLIĞI, MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

GİRİŞ

Prof. Dr. Zeliha KOÇAK TUFAN

YÖK Yürütme Kurulu Üyesi

Sayın Başkanım, Değerli Üyeler, Değerli Katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz nüfusunun yaklaşık %16'sı 20-29 yaşında, yani çeşitli düzeylerde yükseköğrenim görecektir; 7 milyon 807 bin civarında gencimiz de halihazırda yükseköğretimde yer alıyor. Gençlerimizin yükseköğretim sürecinde ruh ve beden sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi ve bağımlılıkla mücadele öncelikli konularımız arasında.

Her ne kadar gençlerimiz çoğunlukla meslek edinme konusunu öncelikleyerek üniversite tercihlerinde bulunsalar da yükseköğrenimin sadece meslek edinme olmadığını altını çizmek gerekiyor. Gençlerin yükseköğrenim dönemi, aileden ayrılma, farklı sosyal çevrelerle karşılaşma, uyum ve adaptasyon süreçleri bulunan, gelecekteki hayata hazırlanılan bir dönem. Bu yüzden üniversite kampüslerinin sadece ders verilen ve ders öğretilen yerler olmasından ziyade; gençlerin kişisel gelişimlerine de katkı sunan ortamların bulunduğu, çeşitli imkanların sağlandığı yerleşkeler olmasını arzu ediyoruz. Gençlerin kişilik gelişimine, karakter

oluşumuna, yaşam becerileri ve sosyal ilişkilerinin geliştirilmesine katkı sunan faaliyetlerin yanı sıra, spor yapabildikleri, kültür-sanat etkinliklerini gerçekleştirebildikleri, gönüllülük faaliyetlerine katılabildikleri kampüs yaşamlarını hedefliyoruz. Bu bağlamda üniversitelerimizin yanı sıra Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı ile de çalışmalarımız devam ediyor.

Gençlerin ruh sağlığı ve beden sağlığının korunması ve geliştirilmesi ve bağımlılıkla mücadele konularına yukarıda bahsettiğim kampüs yaşamlarını geliştirerek katkı sağlamayı planlıyoruz. Bugün yapılacak olan çalıştayda, mevcut durumu tespit etmek ve sahayı değerlendirmek için üniversitelerimizin yanı sıra çeşitli kurum ve kuruluşların deneyimlerini de dinleyeceğiz.

Çalıştayımız iki oturumda gerçekleşecek. Birinci oturumda üniversitelerin bakış açısı, ikinci oturumda ise bakanlıklarımızın yapmış olduğu çalışmalar ve değerlendirmeler dile getirilecek. Üniversitelerimizin konuyla ilgili araştırma merkezleri ile karşılıklı görüş, alış verişinde bulunulacak. Sayın Başkanımızın da belirttiği üzere kamu kurum ve kuruluşları ve STK'larımızla üniversitelerimizin araştırma merkezlerini ve konuyla ilgili akademisyenlerimizi bir araya getirerek gençlerin ruh sağlığı konusunu farklı açılardan ele almayı planlıyoruz.

Çalıştayda konuyla ilgili paydaşları bir araya getirerek, mevcut durumun ortaya konması, kısa, orta ve uzun vadede yapılabilecek olan faaliyetlerin değerlendirilmesi öncelikli hedefimiz. Üniversitelerimizin ilgili uygulama ve araştırma merkezleri sorumluları, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ve STK'ların değerli temsilcileri, çalıştayımızın tartışma ve değerlendirme bölümünde siz tüm katılımcıların görüşlerini bekliyoruz. Bu çalıştay ortamının ileride yapılacak çok paydaşlı faaliyetlere zemin oluşturmasını temenni ediyoruz.

Hepinize tekrar hoş geldiniz diyor, saygıyla selamlıyorum.

I. OTURUM ÜNİVERSİTELERİN BAKIŞ AÇISIYLA

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ DENEYİMİ

Prof. Dr. Zeynep ATAY

Boğaziçi Üniversitesi, Rektör Yardımcısı

Eğitimi Destekleyen Kampüs Yaşamı

Boğaziçi Üniversitesi'nin temel hedefi Türkiye'nin en iyi öğrencilerine güçlü bir eğitim vermek; akademik donanımının yanı sıra her öğrencinin sağlıklı ve mutlu bireyler olarak toplumsal hayata kazandırılmasını sağlamak ve bu doğrultuda öğrencilerine akademik çalışmalarını destekleyecek bir kampüs yaşamı sunmaktır.

Üniversitemiz akademik olarak başarılı, donanımlı ve sağlıklı bireyler olarak yetişmenin koşulunun her öğrencinin akademik ve mesleki eğitiminin yanı sıra hayat becerilerini geliştirmek ve kendisini mutlu edecek sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin parçası olmak, kendini gerçekleştirebileceği alışkanlıklar edinmek olduğunu bilir ve bu amaçla öğrencilerine kültürel, sportif, sosyal olanaklar sağlayan zengin ve güçlü bir kampüs yaşamı sunar.

Ancak tüm bu çabalara rağmen son yıllarda öğrencilerimizin özellikle ruhsal açıdan önemli sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir.

Başlıca Sorunlar

Rekabetçi eğitim koşulları, zorlu yetişme şartları veya ailevi durumları nedeniyle çok sayıda başarılı öğrencinin özellikle ruhsal sorunlar yaşadığı ve bu sorunların giderek birçok öğrencinin hayatını geri dönüşü olmayacak biçimde etkilediği anlaşılmaktadır.

Başlıca sorunlar:

- Kaygı bozukluğu,
- Depresyon,
- Madde ve alkol bağımlılığı,
- İlişki bağımlılığı,
- Psikolojik şiddet uygulama,
- Taciz uygulama veya bu tür hareketlere maruz kalma,
- İntihar eğilimi

olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ruhsal sorunlarla ilgili Üniversitemiz psikolojik destek birimine ve psikiyatristimize yapılan başvurularla ilgili sayılar aşağıdadır:

Sayılarımız:

2018-2019 Akademik Yılında Öğrenci Sayısı: **16202** (Lisans: 12418, Lisansüstü: 3784)

2018 yılında Üniversitemiz **Öğrenci Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi'nde (BÜREM)** yapılan başvurular:

655 başvuru (ayda ortalama **80** başvuru). **216** kişi psikiyatriste yönlendirilmiştir.

Ayrıca 2018-2019 akademik yılı boyunca intihar teşebbüsleri kayda geçirilmiş, iki öğrencimiz ise hayatını kaybetmiştir. (BBC haberine göre 2018 yılında İngiltere ve Galler'deki üniversitelerde intihar oranı 100,000 kişide 4.7 olarak belgelenmiştir.)

Öğrenci Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi'nde (BÜREM) öğrencilerin görüşme süreleri aşağıdaki gibidir:

Bekleme süresi: Hemen ön görüşme

Ön görüşme 30 dakika,

Bireysel görüşmeler 45 dakika,

Grup oturumları 1.5 saat sürmektedir.

Toplam seans sayısı: En fazla 12 seans yapılabilmektedir.

Psikiyatrimıza Yapılan Başvuru Sayısı ise aşağıdaki gibidir.

(01 Mayıs 2018 – 01 Mayıs 2019)

Öğrenci başvurusu	: 1556
Aylık Ortalama Öğrenci başvuru sayısı	: 129
İdari Personel başvurusu	: 241
Akademik Personel başvurusu	: 101
Personel Yakını başvurusu	: 39
TOPLAM	: 1937

İhtiyaçlar, Çözümler

Tüm bu sayılar dikkate alındığında ruhsal sorunları olan öğrencilerimizin sorunlarını çözümlenmelerine yardımcı olmak veya sorunlar ortaya çıkmadan önleyici tedbirler almak, çalışmalar yapmak için Üniversitemizin iki temel ihtiyacı kadro ve kaynak kullanımınıdır. Diğer çözüm önerileri aşağıda belirtilmiştir.

1. Kadro İhtiyacı

- Psikolog ihtiyacı,
- Psikiyatir ihtiyacı,
- Doktor ihtiyacı (Tıp Fakültemiz olmadığından dolayı),
- Sağlık Destek Personeli.

2. Kaynak İhtiyacı

- SKS bütçesindeki azalma (artık harç alınmaması; 4B'den kadroya geçenlerin maaşları; 2013 yılından beri devlet katkısının eskiye göre TL bazında %57 azalması; ayrıca enflasyon kaybı)
- Eğitim hizmetleri alınması gereği.

Çözüm Önerileri

- Üniversite Hekimliği veya güçlendirilmiş Mediko Sosyal,
- Öğrenci İşleri Dekanlığı'nın mevzuata dahil edilmesi,
- Cinsel Tacizi Önleme Ofisi ve Yaptırım süreçlerinin işlevsel kılınması,
- Mentorluk, proktorluk ve ombudsmanlık,
- "Önleyici" düzenlemeler ve eğitimler için ek kaynak yaratmak.

Bu ihtiyaçlar ve çözüm önerileri aşağıda ayrıntılandırılmıştır.

Kadro İhtiyacı

1.Psikolog

- Üniversitemizde 5 kadrolu (klinik psikoloji yüksek lisansı gerektiğinden sadece 3 kişi danışanla görüşebilmektedir.), 2 BÜ Vakfı tarafından görevlendirilen toplam 7 adet psikolog bulunmaktadır. Her psikolog ayda ortalama 80 danışma seansı yapmaktadır.
- KPSS yoluyla Üniversitemize Klinik Psikolog alınamamaktadır. Talepte bulunurken sadece Psikoloji ya da PDR mezunları işaretlenebilmektedir.
- Başvuru yapan kişi Klinik Psikoloji ya da Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dallarında yüksek lisans derecesine sahip değilse hasta/danışan ile görüşmesi mümkün olmamaktadır! VAKIF'tan görevlendirme ile Psikolog çalıştırma sürdürülebilir değildir.

Bu duruma göre klinik psikolog sayısını arttırmak için: Üniversite psikolojik danışmanlık hizmetlerinde, görev yapması önerilen danışman sayısı her 1000-1500 öğrenciye, 1 uzman şeklindedir.

- Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrencisi sayısı 2018-2019 eğitim yılında 16202'dir.
- 2018-2019 akademik yılı öğrenci sayısına göre, üniversitemiz ruh sağlığı hizmetlerinde ihtiyaç duyulan Klinik Psikolog sayısı, psikiyatr hariç 11'dir.
- Mevcut Klinik Psikolog sayısına göre, ihtiyaç duyulan kadrolu uzman sayısı en az 6'dır.

2.Psikiyatr

- Acil durumda öğrenci/danışanın takibini ve ilaç regülasyonunu yapacak psikiyatr ihtiyacı vardır.
- Üniversitemizde tıp fakültesi olmadığından bu hizmeti dışarıdan almak zorundayız.
- Mediko Sosyal düzenlemesinde yapılan değişiklik nedeniyle Sağlık Bakanlığı Üniversitemize Psikiyatr veya diğer alanlarda uzman doktor vermemektedir.
- 1 adet boş doktor kadromuz bulunsa da, KPSS yoluyla (doktor seçeneği olmadığından) doktor talep edilememekte, ayrıca nakil için de izin alınamamaktadır.

3.Mediko Sosyal

- Bu birimdeki tek pratisyen hekim 3 gün ana yerleşkede, 2 gün Kilyos yerleşkesinde hizmet vermekte olduğundan talebi karşılayamamaktadır.
- Mediko Sosyal düzenlemesinde yapılan değişiklik nedeniyle Sağlık Bakanlığı Üniversitemize Psikiyatr veya diğer alanlarda uzman doktor vermemektedir.
- 1 adet boş doktor kadromuz KPSS yoluyla doldurulamamaktadır.
- Nakil için de izin alınamamaktadır.
- Doktorlar Aile Hekimliği Merkezlerine ve hastanelere Bakanlıkça yerleştirilmekte olup, Üniversitelerin Mediko Sosyal Merkezlerine artık gönderilmemektedirler.

4.Aile Hekimliği

- Üniversitemizde sadece 1 aile hekimi bulunmakta, dolayısıyla sınırlı hizmet verilmektedir.
- Üniversitede yaşlı, hamile, çocuk sayısı son derece sınırlı olduğundan kritik kayıtlı hasta sayısına ulaşamamakta, hekim sayısı arttırılamamaktadır
- Genç nüfusun ihtiyaçlarının farklı olduğu aşıkardır!

Çözüm:

Tıp Fakültesi olmayan Üniversiteler için mediko-sosyalin güçlendirilerek **Üniversite Hekimliği** adı altında yeniden yapılandırılması önerilmektedir.

Diğer Çözüm Önerileri

Cinsel Tacizi Önleme Ofisi ve Yaptırım süreçleri: Cinsel taciz ve türevi davranışları önleyici çalışmaları desteklemek üzere cinsel tacizi önleme ofisini güçlendirmek. Cinsel taciz ve türevlerine dair yaptırımların YÖK Disiplin Yönetmeliği hükümlerinde ayrıntılandırılmasını talep etmek.

Mentorluk, Proctorluk ve Ombudsmanlık: Önleyici çalışmalar yapmak üzere saygın üniversitelerde başarıyla uygulanan proktorluk ve arabuluculuk/ombudsmanlık sistemlerini kurmak ve gerekli istihdamı yaratmak.

Kaynak İhtiyacı Ve Çözüm Önerileri:

Halihazırdaki kaynaklar öğrenciler için gerekli desteğin oluşturulmasına yetmemektedir.

- Üniversite bütçelerinin oluşturulması yukarıda sıralanan ihtiyaçların (Tıp Fakültesi olmayan üniversitelerde sağlık personeli ve sağlık giderlerinin) göz önüne alınması, bunların Genel Giderler içinde değerlendirilmek yerine Mediko Sosyal birimlerine özel bütçe ayrılması yönünde planlanması,
- Bu amaçla Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na ayrılan bütçenin güçlendirilerek işlevsel ve hızlı kullanımına imkan verilmesi,

- Öğrenci İşleri Dekanlığı'nın mevzuata dahil edilmesi ve bütçelendirilmesi,
- Her sene düzenlediğimiz hazırlığa/yurtlara yerleşme, oryantasyon/üniversiteyi tanıma günleri büyük çaplı bir operasyondur. Etkinlikler, dersler, ulaşım, beslenme gibi süreçleri ciddi bir kaynağı gerektirmekte, ancak imkanlarımız yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle, Üniversiteyi tanıma, akademik başarı ve hayat becerileri derslerini içeren programlara maddi destek ayrılması,
- Üniversitemizde önleyici çalışmaları güçlendirmek üzere verilmek istenen eğitim ve atölyeler (Bağımlılık atölyeleri veya ruhsal sağlık atölyeleri vb.) için eğitimi verecek uzman kişilere kaynak ayırma imkanı veren bir bütçelendirme yapılması önerilmektedir.

Kampüs Yaşamının Düzenlenmesi Ve Öğrenci İşleri Dekanlığı

Üniversitemizde halihazırda kampüs yaşamı Öğrenci İşleri Dekanlığı ve bünyesindeki hizmet birimlerinin desteği ile yürütülmektedir.

Bu doğrultuda idari ve mali olarak Sağlık Kültür Spor Daire Başkanlığı çatısı altında tanımlanan sağlık, barınma, burs, kültür ve spor hizmetleri, idari ve akademik eşgüdümlülük gereği ÖİD tarafından SKS ve diğer daire başkanlıkları ile işbirliği içinde yürütülmektedir.

Öğrenci odaklı kurum kültürümüz bütün bu hizmetleri sadece birer idari/mali yükümlülük olmanın ötesine taşımayı amaçlamış ve ÖİD bünyesinde öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alan, sorunlarını dinamik ve çok yönlü bir biçimde değerlendiren bir yapının oluşturulmasını zorunlu kılmıştır.

Boğaziçi Üniversitesi'nde Öğrenci İşleri Dekanlığı bu amaçla 13 Kasım 1996 tarih ve 1996/24 sayılı ÜYK kararı ile kurulmuştur. "Öğrencilerimizin kültürel, sosyal, sportif alanlardaki faaliyetlerine yön vermek, desteklemek, denetlemek, Öğrenci Faaliyetleri Komisyonu'nun başkanlığını yürütmek, Rektörün gerekli gördüğü durumlarda Üniversite Yönetim Kurulu'na ve Üniversite Senatosu'na görev alanı ile ilgili konularda bilgi vermek, gereğinde bu konularda teklif ve taslaklar hazırlamaktan sorumlu olmak üzere Rektörlük bünyesinde Öğrenci İşleri Dekanlığı kurulmasına oybirliği ile karar verildi."

Öğrenci İşleri Dekanlığının Görev ve Sorumlulukları

- Öğrencilerin üniversite yaşamına ilişkin sorunlarını dinler, ilgili idari ve akademik birimlerle işbirliği içinde sorunlara çözüm arar.
- Öğrencileri doğrudan ilgilendiren akademik ve idari birimler arasında koordinasyonu sağlamakta yardımcı olur.
- Öğrencilerin kampüs yaşamına ilişkin akademik, sosyal ve idari başvurularını değerlendirir ve yönlendirir.
- Kampüsteki sosyal etkinlikler, yerleşim ve ulaşım gibi alanlarda yaşam kalitesini yükseltmek için çalışmalar yürütür.
- Daha etkin ve verimli bir öğrenim ortamı oluşması için destek sağlar.
- Boğaziçi Üniversitesi Rektörü'nün gerekli gördüğü durumlarda Üniversite Yönetim Kurulu'na ve Üniversite Senatosu'na görev alanıyla ilgili konularda bilgi verir. Gerekliğinde bu konularda teklif ve taslaklar hazırlar.

Öğrenci İşleri Dekanlığı'nın Koordinasyonundaki Birimler

- Burs Ofisi Koordinatörlüğü
- Yurtlar Müdürlüğü (SKS ile eşgüdüm)
- Öğrenci Faaliyetleri Koordinatörlüğü
- Öğrenci Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi (BÜREM)
- Sarıtepe Öğrenci Destek Birimi (BÜSÖD)
- Engelli Öğrenciler Birimi (GETEM)
- Cinsel Tacizi Önleme Koordinatörlüğü (CİTÖK)

Öğrenci İşleri Dekanlığı Tarafından Gerçekleştirilen Ve Güçlendirilmesi Gereken Destekleyici Çözümler

Üniversitemizde yukarıda ayrıntılandırılan sorunların yaşanmaması için özellikle önleyici çalışmalara ağırlık verilmesine özen gösterilmektedir. ÖİD çalışmalarını bu doğrultuda yürütür. Önleyici çözümlerin başında öğrencilerin hayat becerilerini (life skills) arttırmak ve hayattan zevk almalarını sağlayacak sosyal, kültürel, sportif uğraşlara yönlendirici çalışmalar yapmak gelmektedir.

Hayat becerilerini gündelik, akademik, bürokratik alanlarda yapabilirliğin artması ve zorluklarla baş etme becerisi kazanılması biçiminde tanımlayabiliriz. Bu tür bir beceri kazanımı ruhsal sorunları azaltacağı gibi öğrencilerin akademik başarılarını da arttıracaktır. Yine üniversitemizde başarıyla uygulanan kulüp faaliyetleri ile öğrencilerimizin sosyal, kültürel ve sportif uğraşlar edinmeleri teşvik edilmektedir.

Güçlendirilmesi Gereken ÖİD Hizmetleri

- **Üniversite Yaşamına Uyum Dersleri:** Oryantasyon programı çalışmalarını güçlendirmek ve tüm akademik yıla yayılan akademik başarı ve hayat becerileri konulu dersler sunmak. Bu çerçevede her yeni gelen öğrencinin alması gereken 1 kredilik boun/uni 101 BÜ'lü Olmak dersini tasarlamak ve koordine etmek. Bunun için gereken kaynağın ayrılmasını sağlamak.
- **Hazırlık/Yeni Gelen Danışmanlığı hizmetini güçlendirmek:** Hazırlık ve bölüm akademik danışmanlık sisteminin öğrencileri takip, destek ve diğer birimlerle işbirliği konusunda daha aktif olmasını sağlamak.
- **Atölye ve eğitimleri güçlendirmek ve sürekli hale getirmek:** Öğrencilerin yanı sıra tüm çalışanlar için ruhsal destek atölyeleri düzenlemek; bu eğitimler için gerekli kaynağı ayırmak.
- Özellikle güvenlik gibi öğrencilerle sık temas halindeki birimlere taciz, ruhsal acil durum gibi konularda nasıl davranmaları gerektiğine, öğrencilerle ve çalışanlarla ilişkilerde uygulanması gereken davranış kodlarına dair hizmet içi eğitimler düzenlemek ve bunun için gerekli kaynağı ayırmak.

Oluşturulması Gereken ÖİD Hizmetleri

- **Akran desteği** (mentor students): Akran desteği (öğrenciler için öğrencilerin desteğiyle işleyen bir danışmanlık biçimidir) oluşturmak. Bu öğrencilere gereken eğitimin verilmesini sağlamak.

- **Öğrenci Destek Takımı (Proctor):** Öğrenci Dekanlığı'na bağlı ofislerdeki öğrenci destek sorumlularından bir araya gelen gerekli danışmanlığı ve koordinasyonu sağlayacak öğrenci destek takımını oluşturmak.
- **Paylaşım:** Öğrenci Dekanlığı bünyesinde öğrenciler için internet ortamında paylaşım mesaj hattı oluşturmak ve bu mesajları karşılayarak yönlendirecek/çözümleyecek gizlilik esasını gözetilen uzman destekli bir birim kurmak. Bu birim için kaynak ayırmak.

ÖİD Tarafından Gerçekleştirilen Destekleyici Faaliyetler

Kulüp Etkinlikleri

Kariyer kulüpleri (işletme ve ekonomi, mühendislik),

Sanat kulüpleri (dans, tiyatro, folklor, müzik, Türk müziği, sinema, güzel sanatlar, fotoğraf),

Doğa sporları kulüpleri (havacılık, dağcılık, sualtı, mağara, yelken),

Bilim kulüpleri (çeviribilim, davranış bilimleri, eğitim ve araştırma, İslam araştırma, kadın araştırma, tarih, sosyal bilimler, siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler, edebiyat, Atatürkçü düşünce),

Sosyal sorumluluk kulüpleri (köy ve kooperatifçilik, eğitim araştırma, yapı, sosyal hizmet, çevre),

Spor ve oyun kulüpleri (atletizm, badminton, basketbol, hentbol, Amerikan futbolu, kayak-snowboard, kürek, masa tenisi, okçuluk, plaj voleybolu, tırmanış, step, su topu, tenis, ultrafrizbi, yelken, yüzme, zeybek, briç, satranç, macera oyunları, münazara)

Öğrenci Faaliyetleri bünyesinde 2018 yılında toplam 1534 farklı etkinlik ve sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirilmiştir.

Atölyeler, Eğitimler, Broşürler

- Madde Bağımlılığı Atölyeleri (Bağımlı Olma Sağlıklı Ol)
- Bağımlılık Atölyeleri (Madde, Alkol, İlişki, Oyun v.s.)
- Cinsel Tacizi Önleme Eğitimleri (Öğrenci ve Çalışanlara)
- Cinsel Taciz ve Psikolojik Destek Broşürleri

SONUÇ

Yukarıda ortaya konan sorunları giderici çözüm önerileri temel olarak kadro ve kaynak kullanımının mümkün hale getirilmesi olarak belirlenmiştir. Üniversite özerkliğine rağmen öz gelir ve SKS harcamaları merkezi olarak belirlenmekte, öğrencinin ihtiyacı için kullanılamaz hale gelmektedir. Bu nedenle **SKS gelir ve giderlerinin serbest bırakılması gerekmektedir.**

Yukarıda görevleri ve katkısı açıklanan Öğrenci İşleri Dekanlığı'nın mevzuata dahil edilerek bütçesinin oluşturulması sorunlara yönelik çözüm üretimini güçlendirecektir.

Mediko Sosyal Biriminin güçlendirilerek **Üniversite Hekimliği** adı altında yeniden yapılandırılması; özel bütçe ve personel yapısının oluşturulması özellikle tıp fakültesi bulunmayan üniversitelerin doktor ve sağlık personeli ihtiyacını karşılayacak, kampüs üniversitelerinde öğrencilerin yaşam alanları için sağlık hizmetlerine erişimini sağlayacaktır.

Özellikle uzmanlık gerektiren kadroların atanmasında (psikolog, sosyal çalışmacı gibi) yetkin personel atanabilmesi için KPSS sisteminin uygun hale getirilmesi ve Sağlık Bakanlığı ile iş birliğine gidilmesi çözüm olacaktır.

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ DENEYİMİ

Prof. Dr. Tülin GENÇÖZ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Rektör Yardımcısı

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenimine devam eden 25.000 civarı öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerimiz, hem geleceklerini çizmeye çalıştıkları bir aşamada olmalarından kaynaklanan hem de çeşitli stres faktörleriyle karşılaşmaları nedeniyle sıklıkla farklı ciddiyetteki sorunlarına yönelik olarak psikolojik destek ihtiyacı içinde olmaktadır. Bu ihtiyacın hem nicelik hem de nitelik bakımından karşılanabilmesi üniversitemizdeki gençler için oldukça önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Üniversitemiz bünyesinde Psikolojik Destek Sağlayan 3 birim bulunmaktadır. Bunlardan biri, Sağlık ve Rehberlik Merkezimizde bulunan *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi*'dir. Burada 1 psikiyatrist, 4 klinik psikolog ve 3 psikolojik danışman hizmet vermektedir. Diğer birimimiz *Öğrenme ve Öğretmeyi Geliştirme Merkezi*'dir. Daha çok gençlerimizin akademik sorunlarına odaklanan bu merkezimizde, 3 psikolojik danışman görev almaktadır. Son olarak, Psikoloji Bölümümüze bağlı olan "*AYNA Klinik Psikoloji Destek Ünitesi*" birimimizden söz edilebilir. Klinik Psikoloji alanında lisansüstü eğitim gören tüm öğrenciler, bu üniteye lisansüstü eğitimleri boyunca görev almaktadırlar, böylece her dönem 50 civarı psikoterapist, Klinik Psikolog hocalarından seans başı süpervizyon alarak eğitimlerini sürdürürken, Ünite'nin aktif ve hızlı bir şekilde çalışmasını da sağlamaktadırlar. Buna karşın bu ünitemizde halen 300 kişilik bir bekleme listesi bulunmaktadır.

Tüm bu hizmetlerin yanı sıra öğrencilerimizin sıklıkla acil kapsamında görüşmeler yapma ihtiyaçları olmaktadır. Üniversitemizde bu talepler henüz çok sınırlı bir düzeyde karşılanabilmektedir; ancak ileriye yönelik olarak *Acil başvurular için “7/24 Kriz Merkezi”* kurulması öncelikli hedeflerimiz arasındadır. Böyle bir hizmet için altyapı çalışmaları büyük oranda tamamlanmış olsa da bu Merkez’in nitelikli işleyebilmesi için bir psikiyatristin ekipte bulunması gerekmektedir. Geline aşamada, üniversitemizde bu birimde görevlendirilecek bir psikiyatrist olmadığı için hazır bekleyen altyapı hayata geçirilememektedir. Tüm birimlerin eşgüdümlü çalışması, idari yapının ve mevzuatın bu entegrasyonu desteklemesi ile mümkün olabilecektir.

Taleplerimiz:

- 1) Ruh sağlığı alanında ekip çalışması çok önemlidir. Çalışma sınırlarını kendi uzmanlık alanları içerisinde tutabilen Psikiyatrist, Klinik Psikolog ve Sosyal Hizmet Uzmanlarından oluşan ekiplerin gençlerin psikolojik sorunlarına odaklı çalışmalar yürütmesi en verimli yöntem olacaktır. Klinik Psikoloji eğitimi, kuramsal bilgilerin yanı sıra mutlaka süpervizyon altında çok sayıda vaka takip etmeyi içermeli, süpervizyonlarının ise Klinik Psikoloji alanında doktora yapmış kişiler tarafından verilmesi sağlanmalıdır. Farklı uzmanlık alanlarında yetişmiş kişilerin Klinik Psikolog yetiştirmesi bu alanı zayıflatmaktadır. Bu nedenle YÖK tarafından verilen 100/2000 Doktora Burslarında öncelikli alanlar içine “*Klinik Psikoloji*” alanının yeniden girmesi ve burada yetiştirilecek doktora öğrencilerine Klinik Psikoloji alanda doktora yapmış kişilerin süpervizyon vermesi, ülkemizde kaliteli Klinik Psikolog yetiştirilmesi açısından kritik bir değere sahiptir.
- 2) Yürütülecek ekip çalışmalarında Psikiyatrist bulunması oldukça önemlidir. Ancak, Tıp Fakültesi olmayan üniversitelere *Psikiyatrist* kadrolarının alınmasındaki ve nakil işlemlerindeki zorluklar, üniversitemizde okumakta olan gençlere verilecek psikolojik hizmetlere önemli bir kısıtlama getirmektedir. Bu atama ve görevlendirmelerin Sağlık Bakanlığı tarafından yapılabilmesi için gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması kilit nokta olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenlerle, Üniversitemizde Psikiyatri Uzmanı Doktorların görevlendirilebileceği 3 kadronun bulunması, karşılaşılan engel ve güçlüklerin üstesinden gelebilmek için çok önemli bir adım olacaktır.

GENÇLERİN GÜNCEL SORUNLARI

Prof. Dr. Yavuz SELVİ

Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi

GENÇLİK

“Bugünlerde gençler kontrolden çıkmış durumda. Kaba bir şekilde yemek yiyorlar. Yetişkinlere karşı saygısızlar. Ebeveynlerine karşı çıkıyorlar ve öğretmenleri sinirlendiriyorlar.

- Aristo, M.Ö.335

“Günümüzün gençleri öyle umursamaz ki, ileride ülke yönetimini ele alacaklarını düşündükçe umutsuzluğa kapılıyorum. Bizlere, büyüklere karşı saygılı olmayı, ağırbaşlı davranmayı öğretmişlerdi. Şimdiki gençler kurallara boş veriyorlar. Çok duyarsızlar ve beklemesini bilmiyorlar.”

- Hesiod, M.Ö.800 (Yunan Didaktik Şiirinin Babası)

Genç Kavramını sadece kronolojik olarak tanımlamaya çalışmak sınırlılıklar yaratır. Psikolojik, sosyolojik, biyolojik açıdan yeni ve güncel değerlendirmelere ihtiyaç vardır. Sosyolojik açıdan gençlik tam bir geçiş dönemini anlatır. Çocukluk ile yetişkinlik arasında, modernizm, kentleşme ve endüstri üçlemesinin bir sonucu olarak karşımızdadır. Psikolojik ve biyolojik açıdan artık çocukluktan kurtulan ve sorumlu bir yetişkin olmaya doğru adım adım ilerleyen bir dönem olarak tanımlanır.

Birleşmiş Milletler (BM), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) ve Dünya Bankası (WB), 15–24 yaş aralığındaki kişileri “genç” olarak, Avrupa Birliği’nin bazı raporlarında da gençler 15-29 yaş aralığındakiler olarak tanımlanmaktadır (Commission of the European Communities, 2011, Common Wealth Youth Programme, 2011). Gençlik ve Spor Bakanlığı Ulusal Gençlik ve Spor Politikaları Belgesinde gençliği 14-29 yaş, Milli Eğitim Bakanlığı’nın gençliğe dair tanımı; “buluş çağına erme nedeni ile biyo-psikolojik bakımdan çocukluğun sonu ile toplum hayatında sorumluluk alma dönemi olan çocukluk ile genç yetişkinlik arasında kalan, 12-24 yaşları arasındaki grup” olarak tanımlanır.

Gençlik döneminin sorunlu olarak tanımlanmasının sebebi ekonomik, sosyal, siyasal değişim ve dönüşümlerden hızlı bir şekilde etkilenmesidir. Gençlik; aile yapısı, eğitim sistemi ve mevcut sistemin unsurları arasında denge bulmaya çalışır.

Gençliğin güncel sorunlarına dair yapılan anket çalışmalarında her zaman en doğru sonuçlar elde edilememektedir. Zira dışarıdan görülenlerle gençlerin kendilerine ait sorun tanımlamaları arasında uyumsuzluklar dikkati çekmektedir. Büyükler gençlerin güncel sorunlarını kendi dönemleri üzerinden tanımlarken, gençler daha çok gelecek kaygılarından söz etmektedirler. Toplumsal yapıda meydana gelen hızlı teknolojik ve kültürel değişimler gençlerin geleneksel ve çağdaş, değerler arasında bocalamalarına ve kararsızlıklar yaşamalarına neden olurken daha uyumsuz ve kendi kültürlerine yabancı bir davranış stili geliştirmelerine neden olmaktadır. Ancak bundan yüzyıl önce yine aynı cümleyi kurabilirdik. Belki ondan da yüz yıl önce yine aynı tespitler yapılabilirdi. Gençlerin statükoya karşı çıktığı, uyumsuz olduğu gibi güncel zannedilen sorunlar bir sorundan ziyade bir suçlama içermektedir.

Halbuki pratikte gençlerle tek tek ve yüz yüze görüşmelerde gençlerin en güncel sorununun gelecek kaygısı olduğu anlaşılmaktadır. Yalnızlık, iletişimsizlik, güvensizlik, anomi (anlamsızlık), toplumsal baskı en yüksek oranda dile getirilen ve gözlenen sorunlar olarak dikkati çekmektedir. Ayrıca gençlerin bir kimlik oluşturamadıklarını, kararsız kaldıklarını, bir değere sahip olma ve onu savunma konusunda tereddüt yaşadıklarını bildirdiklerini

görmekteyiz. Burada bir filozof ve sosyolog olan Bauman'ın belirsizlik ve kaos hakkındaki sözlerine kulak vermek lazım. Evet, belirsizlik modern dünyanın en büyük hastalıklarından birisidir. İşte bu kimlik bunalımı halihazırda gençlerin en büyük sorunlarından birisi gibi gözükmemektedir. Bu belirsizlikten yararlananlar gençliğe yön verme konusunda çağdaş aklın emrettiği psikolojik savaş yöntemlerini kullanarak büyük bir manipülasyon ve beyin hırsızlığı yapmaktadır.

Bu nedenle bu kaos ve belirsizliğin çözümü için kritik ve analitik düşünce eğitimi, psikolojik, ekonomik yönlerden danışmanlık ve aile rehberliği yapılmalıdır. Bu eğitimler sistemli bir şekilde uygulanmalı ve temel güven duygusu oluşturulmalıdır.

Ayrıca dijital okuryazarlık ihmal edilmemelidir. Gençliğin söz edilen problemlerini körükleyen bir de dijital dünya faktörü mevcuttur. Post-Truth olarak tanımladığımız gerçek ötesi bir sanal dünyada yaşıyoruz. Neyin gerçek neyin sanal olduğu ayrımını artık hepimiz yapmakta zorlanıyoruz. Devasa bir dezenformasyonun bulunduğu, yanlış ya da çarpıtılmış bilgi kirliliğiyle dolu bir dünyada gençlerin kendilerini koruyabilmesi ancak dijital okuryazarlıkla mümkündür.

Gerçek ötesi bu sanal dünyada gençlerin doğru rol modellerini bulmaları güçleşir, yanlış rol modellere kapılmaları kolaylaşır, doğru bilgilenme ve öğrenme yollarını kaybedebilirler, tüketim çılgınlığının ve gerçeklerden uzak yaşam biçimlerinin de dayatıldığı bu ortamda saydığımız psikolojik sorunlar artabilir ve yaşama umutla tutunma mücadelesi kırılabilir.

GENÇLİK SORUNLARI

Prof.Dr. Zehra ARIKAN

Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Dünya Sağlık Örgütü;

- 10–19 yaşlar arası “adolesan”,
- 15–24 yaşlar arası “genç” ve 10–24 yaşlar arası “gençlik” olarak tanımlamaktadır. Her dönemin kendine özgü özellikleri vardır.

Bu dönemleri biraz daha detaylandırabiliriz.

Erken ergenlik dönemi 12-14 yaş kapsar.

- Beden görünümü değişir.
- Sınırları test eder. Otoriteye karşı gelme eğilimi vardır.
- Çalışma yeteneği artar, bugün ve yarın ile ilgilidir.

- Arkadaşlık önem kazanır.
- Sözel ifade gelişir ancak eylemle kendisini anlatmaya çalışır.
- Bir yanı ile utangaç alçakgönüllü iken diğer yanı ile gösteriş yapar.
- Erişkin ile çocuk davranışları arasında gider gelir.
- Alkol–madde-sigara deneyebilir.
- Cinsel gelişimde kızlar öndedir ve gizlilik önem kazanır.

Orta ergenlik dönemi ise 14-17 yaş arasını kapsar.

- Entelektüel uğraşlar artar, yaratıcıdırlar.
- İdealler geliştirip rol model seçerler.
- Kendilik algısı aşağı ve yukarılarda dolaşır.
- Bağımsızlık mücadelesi vardır.
- Beden görünümleri ile aşırı uğraşırlar.
- Ebeveynleri küçümseme eğilimleri vardır.
- Bazen ebeveynlerden ruhsal olarak ayrışırlar.
- Karşı cins ile ilgilidirler ve grup arkadaşlıkları öne çıkar
- Günlük tutma iç yaşantılarını gözleme eğilimleri vardır.

17-19 yaş arasını kapsayan geç ergenlikte ise;

- Daha sağlam bir kimlik yapısı vardır.
- Duygularını sözel anlatma ve mizah yeteneği gelişir.
- Kalıcı ilgiler başlar ve mesleğe yönelir.
- Amaçlar belirler, içgörüsü gelişir, kişisel saygınlık ve kendine önem verir.
- Başkalarına ve geleceğe ilgisi artar ve yaşamdaki rolünü düşünür.
- Cinsel kimlik netleşir.
- Tutku ve aşk duyguları gelişir.
- Sosyal kurum kültür ve gelenekler ile ilgilidir.

Sonuçta ergenlik ya da adolesan diye isimlendirdiğimiz dönemde birçok sorun çözüm beklemektedir. Bunlar;

- Her iki cinsten akranlarla yeni ve olgun ilişkiler kurmak,

- Kadın ya da erkeksi rol kazanmak,
- Fiziğini kabul etmek ve bedenini etkili olarak kullanabilmek,
- Sosyal kabul görmek,
- Ebeveyn ve diğer erişkinlerden farklı duygusal seviyeye ulaşmak,
- Ekonomik bir kariyer için kendini hazırlamak,
- Evlilik ve aile yaşamı için hazırlanmak,
- Etik ve değerler sistemi kazanmak ve bunlara göre davranmak aşılması gereken durumlardır.

Yaşamda karşılaşılan sorunların çözümleri hem önceki dönemlerin sağlıklı geçmesine hem yaşam boyu bulunan deneyimlerle ilgili olacaktır. Bu durumda gelişim her ne kadar genellenebilse de bireysel özgüllükler vardır. Biyolojik, psikolojik, kültürel ve toplumsal özellikleriyle çocuklukla yetişkinliği birbirine bağlayan bir köprü olarak değerlendirilebilecek bir dönem olarak “gençlik”, çok boyutlu bir dönem olmanın güçlüklerini kapsamaktadır. Özellikle içinde bulunduğu toplumsal koşulların etkisi ile dünyanın her yerinde farklı bir gençlik ortaya çıkmaktadır.

Türkiye, tüm bölgeleri birbirinden farklı sosyo-kültürel özellikler taşıyan bir yapı arz etmektedir. Haliyle her bölgede yaşayan gençler farklı dezavantajlar ya da avantajlar ile karşı karşıya kalmaktadır.

Ülkemiz nüfusunun %25.3 ü 15-30 yaş arasındadır (TÜİK verileri). Yapılan gençlik çalışmaları ise;

1. Memur-Sen tarafından yapılan ve 2012’de yayınlanan gençlik profil araştırması,
2. TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi)’ de yapılan madde kullanımı ve davranış örüntülerini araştıran okul araştırması,
3. 2018 de yayınlanan Türkiye’nin Gençlik Çalışması (TGSP).

Gençlere göre (yapılan çalışmalar sonucu) sorunlar;

- İşsizlik,
- Eğitim,
- Madde kullanımı

olarak sıralanmaktadır.

Madde kullanım bozukluklarının nedenlerine baktığımızda;

- Çevresel etkenler,
- Bireysel etkenler ve
- Kullanılan maddenin, özenin özellikleri

olarak üç guruba ayırabiliriz.

Maddelerin bağımlılık yapıcı özellikleri olması yani beyindeki ödül sistemini etkilemesi ve yozlaşmaya neden olması bağımlılık süreci için gereklidir. Yani bu maddeler sahte keyif vericidirler. Bazı bireysel faktörler de buna katkıda bulunmaktadır. Ayrıca çevresel faktörler (maddeye ulaşma, maddeyi kolay elde etme, maddenin sosyal kabulü) de kullanım bozukluğuna katkıda bulunurlar. Gençlik dönemi ise maddeyi deneme bakımından risklidir. Yapılan çalışmalara göre madde ile tanışma 15 yaş altı %15, 16-20 yaş %43, 21-25 yaş arası ise %12 oranında olmaktadır. Bu durum gençlik dönemini madde için riskli dönem olarak vurgulamaktadır.

Ergenlik dönemi özellikleri itibarı ile madde kullanım riskini artıran bir dönemdir. Bu dönemde;

- Duygular yoğundur ve kendine aşırı güven vardır,
- Bazen kendine aşırı güvensizlik vardır,
- Gruba uyma arzusu yoğundur,
- Enerjisini boşaltacak olanaklar sınırlıdır,
- Aile iletişimi, toplumsal iletişim ve sorunlarla başa çıkma konusunda zorluklar yaşarlar,
- Kitle iletişim araçları yanlış özdeşime ve çarpıklıklara özendirmeye zemin hazırlamaktadır,
- Kolay risk alırlar ve zaman zaman aşırı cesurdurlar.

Yapılan çalışmalarda madde kötüye kullanımını artıran özellikler ise;

- Madde kullanımına yönelik yanlış inançlar,
- İsyan ve büyüdüğünü kanıtlama yolu,
- Zorluklarla başa çıkma korkusu,

- Merak,
- Yaşıt ve grup baskısı,
- Ruhsal sorunlar,
- Özenti,
- Madde pazarlayıcılarının tuzakları

olarak belirlenmiştir.

Arkadaş Grubuna Bağlı Etkenler

- Arkadaşlarının madde kullanması,
- Arkadaş grubunun madde kullanımını onaylayan tutumları.

Aileye Bağlı Etkenler

- Ebeveynlerin alkol, madde kullanımı,
- Ebeveynlerin madde kullanımı ile ilgili onaylayıcı tutumları,
- Aile üyelerinin sağlıklı iletişim kuramaması,
- Parçalanmış aileler, geniş, kalabalık aileler,
- Aile içinde istismar ya da ihmalin bulunması,
- Aile içinde gencin özdeşim kurabileceği bir bireyin olmaması,
- Uygun olmayan disiplin yöntemleri (baskıcı veya ilgisiz aile),
- Ebeveynlerin ergenin yaşamıyla ilgili olmaması.

Kişiyeye Bağlı Etkenler

- Ergenin çocukluk döneminde davranış sorunları sergilemesi (saldırganlık, aşırı tepkisellik, kendisini kontrol etmede güçlük, düşük kendine güven, ilişki kurmada veya duygularını ifade etmede güçlük gibi...),
- Aşırı utangaçlık, düşük benlik saygısı, “hayır” diyebilme ya da sorunlarla başa çıkabilme gibi sosyal beceri yoksunluğu,
- Kendini bir yere ait hissedememe (aile ve topluma bağlanmakta güçlük),
- Davranış problemleri sergilemesi (şiddet içeren davranışlarda bulunma, suç işlemeye yatkınlık, otoriteye karşı gelme),
- Okulda başarısızlık veya okul ile ergen arasında bir bağın olmaması,

- Alkol ve madde ile erken yaşta tanışma ve bu konu ile ilgili olumlu tutum ve inançlar,
- Fiziksel veya ruhsal hastalıklar.

Çevresel Etkenler

- Düşük sosyo-ekonomik düzey,
- Kötü fiziksel şartlar, suç işleme ve madde kullanım oranı yüksek çevrede yaşamak,
- Maddeye ulaşmanın kolay olması.

Madde kullanımı ve sonuçta ortaya çıkan kullanım bozukluğu bedensel, ruhsal ve toplumsal birçok soruna yol açmaktadır. Madde bağımlılığı oluştuğunda bireyler durdurulabilen ancak düzelmeyen yaşam boyu süren bir beyin hastalığına sahip olurlar ve sıkıntılı bir tedavi süreci başlar, iyileşme ve kötüleşme dönemleri ile sürer. Hem bağımlı hem de yakınları çok sıkıntılı bir süreçten geçerler. Bazen ölümle sonuçlanır. Bazen ise yeti yitimleri oluşur. Maddi ve manevi ederi yüksektir. Üstelik madde gen ifadesini de bozacağı için gelecek nesillere de bir duyarlılık aktarılır. Anne ya da babası bağımlı olan çocukların bu tür sorunları olmayan ebeveyn sahiplerine göre bağımlı olma riskleri 5-6 kat daha fazladır.

Ülkemizde bu konu ile ilgili yapılan çalışmalarda madde kullanımı; 2002’de madde kullanım prevalansı %1.3 (Psikologlar Derneği 2002), 2010’da hane bazlı (TÜİK verisi) %0.93, Genel nüfusta madde kullanımı %2.8 (2011 TUBİM Çalışması), genç nüfusta (15-16 yaş) %1.5 (Okul Çalışması TUBİM 2011), 2018 de genel nüfusta yine TUBİM’de yapılan çalışmada prevalans %3.1 bulunmuştur. Bu sonuçlar bize madde kullanımının arttığını ve gençlik dönemi sorunlarından birisi olduğunu göstermektedir. Üstelik bu sorun önlenabilir bir sorundur. Koruma ve önleme çalışmalarımızı artırmamız gerekmektedir.

Madde kullanım sorunu yapısı gereği çok ve koordineli bir mücadeleyi zorunlu kılmaktadır. Madde kullanımı ile etkin bir mücadele arzın önlenmesi, talebin azaltılması ve tedavi ile mümkündür. Bu durum, bu alanlarda çalışan kurum ve kuruluşların eş zamanlı hareket ederek bu faaliyetleri yürütmelerini zorunlu kılmaktadır. Koruyucu ve önleyici çalışmaların; sistemli, bütüncül, çok sektörlü, disiplinlerarası, karşılıklı iletişime dayanan bir yapıda ele alınması gerekmektedir. Koruyucu etmenleri artırıp risk etmenlerini azaltmamız ve bunu kültürümüze uygun olarak yapmamız bizi başarıya götürecektir.

Kaynaklar

1. TUBİM 2012 yılı Türkiye Raporu. Türkiye, yeni gelişmeler, trendler, seçilmiş konular. http://www.tubim.gov.tr/dosyalar/raporlar/Tubim_Raporu_2012.pdf (Erişim Tarihi: 12 Eylül 2013).
2. Gürol D. Madde bağımlılığı açısından riskli adolesanlar. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Adolesan Sağlığı 2. Sempozyum Dizisi 2008; 63:65-68. 6
3. Uyuşturucu raporu, TUBİM 2018.
4. Türkiye gençlik profil araştırması. Memur sen 2012.
5. Türkiye gençlik çalışması (TGSP)2018.
6. Ögel K. Madde kullanım bozuklukları epidemiyolojisi. Türkiye Klinikleri Dahili Tıp Bilimleri Dergisi Psikiyatri 2005; 1:61-64.
7. Johnston LD, O'Malley PM, Bachman JG, Schulenberg JE. Monitoring The Future: National Survey Results On Drug Use, 1975-2007. National Institute on Drug Abuse, 2004.
8. Ercan O, Alikashifoğlu M. Ergenlerde riskli davranışlar. Türk Pediatri Arşivi. 2009; 44:1-6
9. Çuhadaroğlu F. Adolesanlarda Benlik Saygısı. Uzmanlık Tezi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara; 1986
10. Alikashifoğlu M. Madde kullanımı risk faktörleri ve koruyucu faktörler. Adolesan Sağlığı Sempozyum Dizisi 2005; 43:73-83.

II. OTURUM KURUMLARIN BAKIŞ AÇISIYLA

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Ertan GÖV, Araştırma-Geliştirme ve Projeler Daire Başkanı

Okullarda Rehberlik Hizmetleri Kapsamında Yürütülen Ruh Sağlığı Çalışmaları

Okullarımızda çocuklarımızın ruh sağlığının korunması, ihmal ve istismar gibi riskli yaşam olaylarına karşı güçlendirilmeleri ve okul sistemi içerisinde desteklenmeleri, koruyucu bir ruh sağlığı hizmeti olan okul rehberlik çalışmaları yolu ile gerçekleştirilmektedir. Okul rehberlik faaliyetleri, tüm okullarımızda bulunan rehberlik servisleri aracılığıyla ve ülke çapında hizmet veren 242 rehberlik ve araştırma merkezinin koordinasyonu ile yürütülmektedir.

Okulda yürütülen rehberlik hizmetleri özetle, öğrencinin kendini daha iyi tanıması, kendisine açık olan fırsatların ve seçeneklerin farkına varması, kendi adına gerçekçi kararlar alabilmesi, potansiyelini geliştirebilmesi, karşılaştığı engel ve sorunlara karşı uygun baş etme becerileri gösterebilmesi, riskli yaşam olaylarına karşı güçlenmesi ve çevresine uyum sağlayabilmesi için yürütülen psikolojik destek hizmetleridir. Öğrencileri ruhsal olarak korumak ve güçlendirmek için, gelişim dönemlerine uygun bir şekilde hazırlanan kazanımları içeren sınıf rehberlik etkinlikleri eğitim öğretim yılı boyunca sınıflarda uygulanmaktadır ve okul rehberlik servisleri

bu konularda öğrenci, öğretmen ve ailelere rehberlik yapmaktadırlar. Genel rehberlik hizmetlerine ek olarak öğrenci ve velilerin değişen ihtiyaçları göz önünde bulundurularak çeşitli özelleştirilmiş program ve destek çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bunlardan ilki suça sürüklenmiş veya suçun mağduru olmuş çocuklara yönelik **Danışmanlık Tedbiri Uygulamalarıdır.**

Danışmanlık Tedbiri, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında adli makamlarca haklarında danışmanlık tedbiri hükmü verilen çocuklar ve ailelerine yönelik danışmanlık sürecini ifade eder. Çocuğun bakımından sorumlu olan kimseleri desteklemek ve hazırlanmış olan en az 8 oturumluk müdahale programını uygulamak amacıyla Bakanlığımız rehberlik öğretmenleri tarafından yapılmaktadır.

Adli makamlarca verilen tedbir kararlarını uygulamak amacı ile Bakanlığımız 580 formatör ve 15.000 uygulayıcı yetiştirmiştir. İl milli eğitim müdürlüklerine, sivil toplum kuruluşlarına, üniversitelere ve ilgili Bakanlıklara Bakanlığımızca hazırlanmış 17.000 adet “Danışmanlık Tedbiri Uygulamaları El Kitabı” gönderilmiştir.

Psikososyal Koruma, Önleme ve Müdahale Hizmetleri

Bakanlığımız rehberlik öğretmenlerince ruhsal travma potansiyeli olan doğal afetler, istismar, intihar, şiddet, savaş, terör, göç ve kaza gibi olaylardan önce ve sonra öğrencilere, ailelere, öğretmenlere ve diğer okul personeline yönelik önleyici, koruyucu ve destekleyici psikososyal hizmetler yürütülmektedir. Çalışmaların öncelikli hedefi travmatik yaşam olayı gerçekleşmeden önce öğrencilerin başa çıkma becerilerini güçlendirmek ve travmaya dayanıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. Tüm bu çalışmalar, yapılandırılmış ve bilimsel ölçütlere uygun bir şekilde geliştirilmiş bir paket program çerçevesince gerçekleştirilmektedir. Güncel ihtiyaçlar ve günümüzün gerekliliklerini karşılamak amacı ile Psikososyal Destek Programları'nın Yenilenmesi Projesi Genel Müdürlüğümüz ile UNICEF iş birliğinde gerçekleştirilmiştir. Göç, Terör, Cinsel İstismar, İntihar, Ölüm-Yas, Doğal Afetler öncesi ve sonrası öğrenci, öğretmen ve velilerle yönelik etkinliklerin yer aldığı programın eğitici eğitimleri tamamlanmış olup kitapların dağıtımı gerçekleşmiştir. Program, Bakanlığımız okulları ve kurumlarında görev yapan tüm rehberlik öğretmenlerine yaygınlaştırılmıştır.

Bağımlılık İle Mücadele Çalışmaları

Bağımlılıkla mücadele çalışmalarında önleme büyük önem taşımaktadır. Çünkü bağımlılığın ekonomik ve sosyal maliyeti oldukça yüksektir. Bağımlılık, geliştikten sonra tedavisi oldukça güç bir hastalıktır. Bireyi bağımlılıktan kurtarmak için uygulanan uzun süreli tedavilerin ve rehabilitasyon çalışmalarının topluma maliyeti çok yüksek olmakta, bağımlılıkla birlikte gelişen hastalıklara yönelik sağlık harcamaları ile birlikte düşünüldüğünde bu maliyet çok daha yüksek bütçelere ulaşmaktadır. Tüm tedavi ve rehabilitasyon maliyetine katlandıktan sonra bile bağımlılık tekrarlama oranı yüksek bir hastalıktır. Bu açıdan düşünüldüğünde mücadeleye ayrılan kaynakların verimli ve etkili kullanılabilmesi için önleme faaliyetlerine daha fazla pay ayrılmalıdır.

Bağımlı bireyin topluma ve yaşadığı sosyal çevreye verdiği zarar sadece sağlık harcaması boyutunda kalmamakta; çok farklı sosyal ve ekonomik maliyetler karşımıza çıkmaktadır. Bağımlılık ve suç ilişkisi düşünüldüğünde bağımlının kriminal maliyeti sağlık harcamaları ile kıyaslanamayacak ölçüde yüksektir. Bu doğrultuda çocuk ve gençlerin bağımlılık yapıcı maddeler, risklerden korunması amacıyla Bakanlığımız yasal düzenlemeler, bilimsel ölçütler ve etik ilkeler doğrultusunda rehberlik hizmetlerinde önleyici ve koruyucu yaklaşım modelini benimsemektedir.

Bağımlılık ile mücadele kapsamında yapılan çalışmalar, özetle;

- **Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı (TBM);** ülkemizde yaşayan çocuk ve gençlerin bağımlılık riskinden uzak ve sağlıklı bir hayat sürdürmelerine katkıda bulunmak amacıyla Bakanlığımız ve Yeşilay Cemiyeti iş birliğinde hayata geçirilmiştir. TBM, dünya üzerinde çeşitli uygulama örnekleri bulunan önleme programlarından yola çıkılarak hazırlanmış yaş ve gelişim dönemlerini dikkate alan bilimsel temelli bir programdır. Sigara, alkol, madde, teknoloji bağımlılığı ve sağlıklı yaşam alanlarında öğrenci, öğretmen ve aileler bilgilendirilmektedir.
- Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı kapsamında ihtiyaca göre eğitici ve uygulayıcı eğitimleri devam ettirilmekte olup, bugüne kadar **712** öğretmen eğitici olarak yetiştirilmiş ve bu eğiticiler aracılığıyla **31.581** rehberlik öğretmenine uygulayıcı eğitimi verilmiştir.

- TBM'nin bilgilendirici ve farkındalık oluşturan misyonunun tamamlayıcısı olan **Okulda Bağımlığa Müdahale Programı (OBM)** Türkiye'nin ilk ve tek müdahale programıdır. OBM programı bağımlılıkla mücadelenin önleme alanına dinamizm getirecek, rehberlik öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerini geliştirerek onlara bilgilendirmenin ötesinde iletişim, yönlendirme ve müdahale gücü kazandıracaktır. OBM sigara, alkol ya da madde gibi zararlı maddelerle bir şekilde tanışmış çocuk ve ergenleri eğitim sistemi dışına itmeden kazanmayı, onlarla doğru iletişim kurmayı ve onları bağımlılığın geliştiği durum ve ortamlardan uzaklaştırarak doğru şekilde yönlendirmeyi hedeflemektedir.
- OBM programı kapsamında okullarda uygulayıcı rehberlik öğretmenleri tarafından risk taraması yapıp, alkol-madde -sigara kullanan öğrencilerin düşük risk değerlendirilmesi yapılarak, riskli öğrencilerin programdan yararlanması sağlanacaktır. Türkiye Yeşilay Cemiyeti iş birliği ile geliştirilen OBM Programı kapsamında toplam 240 rehberlik öğretmeni uygulayıcı olarak eğitim almıştır. Yaygınlaştırma çalışmaları, etki analizi sonuçları doğrultusunda devam edecektir.
- Bakanlığımız ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti iş birliğinde, öğrencilerin zararlı alışkanlıklara karşı bilinçli bir şekilde yetişmelerini, sigara, alkol, uyuşturucu, kumar ve internet bağımlılığının olumsuz ve yıkıcı etkilerini kavramalarını sağlamak, yeni neslin bağımlılıklarla ilgili bilinç düzeylerini arttırmak, amacıyla “**Sağlıklı Nesil Sağlıklı Gelecek Projesi**” gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında, her yıl ülke genelinde ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin katıldığı ‘bağımlılık’ konulu ‘Sağlıklı Nesil Sağlıklı Gelecek Yarışması’ düzenlenmektedir.
- Bağımlılıkla mücadelede rol alan tüm bakanlık ve kamu kurumlarının katılımı ile hazırlanan, **Uyuşturucu ile Mücadele Eylem Planı (2018-2023)** kapsamında Bakanlığımız görev ve sorumlulukları tanımlanmış olup bu doğrultuda çalışmalar yürütülmektedir.
- Tüm dünyada bilgi teknolojileri bağımlılığının önlenmesi ve müdahale çalışmaları için okul temelli programlar ön plana çıkmaktadır. Teknolojinin insan hayatında artan rolüne bağlı olarak teknoloji bağımlılığı ile mücadele ayrı bir başlıkta ele alınmaktadır.

Davranışsal bağımlılıklar başlığı altında yer alan teknoloji bağımlılığı ile mücadele etmek için **Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Eylem Planı ve Strateji Belgesi** hazırlanmış olup onay sürecindedir.

- **Bağımlılık Araştırmaları - European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD)** Alkol ve Diğer Uyuşturucu Kullanımına Yönelik Avrupa Okul Anketi Projesi'nin (ESPAD) başlıca amacı, ülkelerin kendisi için olduğu kadar ülkeler arasındaki eğilimleri ve trendleri izlemek üzere öğrenciler arasında madde, alkol, sigara, kumar, teknoloji kullanımına ilişkin karşılaştırılabilir veri toplamaktır. Avrupa Birliği üye ve aday ülkelerde her dört yılda bir gerçekleştirilen ESPAD 2015 yılında 40 ülkenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu iş birliğinde 77 ilde, 277 ilçede, 562 okulda 562 sınıf örnek sınıf olarak seçilmiştir. Seçilen örnek sınıflarda tahmini 15,657 öğrenciye ulaşılması hedeflenmiştir.
- Araştırma koordinasyon ve uygulamasında görev alacak olan 208 rehberlik araştırma merkezi müdürü ve rehberlik hizmetleri bölüm başkanları uygulama öncesinde e-konferans sistemi ile bilgilendirilmiştir. Anket uygulaması 10 Nisan 2019 tarihinde 77 ilde tüm ülkede aynı anda belirlenmiş olan örneklem doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasında 1124 rehberlik öğretmeni görev almıştır. ESPAD 2019'un Türkiye ayağı başarı ile gerçekleştirilerek veri girişleri tamamlanmış, analiz ve raporlama süreçlerine geçilmiştir.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Ömer ULU, KİHBİ Daire Başkanı

GENÇLERİN RUH SAĞLIĞINI İNŞA ETMEDE ROLLER

Yaradan'la, insanlarla, doğayla ve diğer canlılarla ilişkilerini doğru düzenleyen toplumların halk sağlığı denge içindedir.

Daire olarak çalışma alanlarımızdan birisi uyuşturucu ile mücadeledir. Uyuşturucu ruh ve beden dengesini kuramayan toplumların sapmalarından biridir.

İnsan ruh denen nur ile beden denen çamurdan yapılmıştır. Beden bu dünyaya aittir ve bu dünyada kalacaktır. Oysa ruh bu dünyaya ait değildir. O Hakk katından gelmiştir. Ruh bedene girdiğinde kafese konulmuş gibi olur. Orada hapis hayatı yaşar.

Bedenimizde birçok fonksiyonu yerine getiren organlarımız vardır. Mesela kalbimiz. Fakat bedende, bu fiziksel güdülerini fiiliyata dökerek güç olmadığı için ruhtan destek görür. Dolayısıyla güç ruhtadır; vasıl olan bedendedir.

Bugün biz bu gerçeği unutmuş durumdayız. Hayatımızın her alanında bedenimizi doyurmaya o kadar odaklanmışız ki ruhumuz kıyıda köşede kalmış öksüz ve fakir bir çocuk gibi duruyor. Biz bedenın ihtiyaçları ile ruhun ihtiyaçlarını aynı sanıyor; bedenimizi doyurunca ruhumuzun da doyacağını düşünuyoruz.

Bugün geldiğimiz noktada bedenimizi doyurmakla ilgili önemli sorunları aşmış durumdayız. Çünkü bedeni doyurmak için felsefi derinliklere, entelektüel birikimlere ihtiyaç yoktur. Oysa ruhumuzu doyurabilmemiz için hem entelektüel birikime hem de felsefi derinliğe ihtiyaç vardır. Hatta felsefi derinlikten çok yaradanın ruhumuza yazdığı güzellikleri keşfedecek mucitliğe ihtiyaç vardır.

Beden su ile doyarken, yemek ile doyarken, oksijen ile varlığını sürdürürken ruh neyle doyar?

- Ruhu en çok doyuran şey sevgidir. Ana rahminde çalınır sevginin mayası bedene ve hayat boyu açlığı çekilen şey sevgidir. Sevgi bizim dışımızda yaradan tarafından ömrümüze yazılmıştır.

- Vahdet-i Vücut Teorisinden bahsedelim; ruh, farklılıkları zenginlik gibi görüp onları sabırla tanıma imkânı ile doyar. Hepimiz farklı farklı sıfatlarla sıfatlandırıldık. Şayet Allah isteseydi herkesi tıpatıp aynı yarattırdı. Dolayısıyla bu farklılıklarımız bizim tercihimiz değildir. Dolayısıyla farklılıklara saygı göstermemek, onları yargılamak, kendi doğrularımızı onlara dayatmak aslında Hakk'ın farklı yaratma ilkesine saygısızlıktır. Dolayısıyla her farklılıktaki güzelliği görüp onlardan beslenebilmek hayatımızın renklerini güzelleştirecektir. Tanımlamadan tanımanın yollarını bulabilmekle doyar ruh.

- Kötülük sıradandır, sırtıp hemen ortaya çıkar. Oysa iyiliğin derinliği vardır. Kötülük, insanın bedenini ve kalbini yoran ağır bir taş parçasıdır bedenimizde taşıdığımız. Oysa iyilik ruhumuzu ve bedenimizi feraha çıkaran mutluluk kaynağımızdır. İyilik mutlaka kazanır.

- Tıpkı kötülük gibi yalan da ruhumuzun taşımakta yorulacağı bir başka ağır yüküdür ve toplumsal hayatımızı çürütecek bir zehirdir. Karşılığı kaybetmek de olsa doğruluktan yılmayan insanlar sayesinde bu ülke yarınlarına doğru emin adımlarla yürüyecektir. Ancak doğruluk ilkeleri üzerine kurulu bir toplum yarınlarından emin olacaktır.

- Emeğe saygı göstermek ve emek harcayarak kazanç elde etmekle; emek harcamadığı kazancı reddedebilmekle ruh doyar. Çünkü emekle kazanılmış kazanç kutsaldır. Faiz; emeksiz, emek harcamadan kazanıldığı için haramdır.

- Birbirimize saygı göstermekle doyar ruh. Saygının olmadığı yerde sağlıklı sevgiden bahsedilmesi mümkün değildir. Çünkü sevgi, saygının emzirdiği bebektir. Onun içindir ki saygıyla yoğrulmamış sevgi, yaralanmaya hatta ölmeye mahkûmdur.

- Ama fakat demeden haksızlıklara karşı direnmekle doyar ruh. Haksızlık bizden de gelse ben, bizden değilim diyerek sağlıklı bir toplum inşa edilebilir. Hatta bir adım öteye geçerse “haksızlık yapmaktansa, haksızlığa uğramayı tercih ederim” anlayışı ile sağlıklı bir ruhi yapı inşa edilebilir.

- Adalet duygusu insana doğuştan verilmiş bir duygudur. Sonradan öğrenilen yanlışlarla değişir insanın adalet anlayışı. Yaptığımız işlerde adaletli olmak, bölüşürken adaletli olmak, sorun çıktığında sorunları çözerken adaletli olabilmek; sağlıklı insan, sağlıklı toplum için olmazsa olmazlardandır. Adalet o kadar önemlidir ki; adalet dolu dünya, merhamet dolu dünyadan daha büyüktür.

Müzikle doyar ruh. Güzellik insanın ruhunda gizlidir. İnsanın ruhunda gizlenmiş en güzel unsurlardan birisi duygu ve düşüncelerin kulağa, dolayısıyla ruha, hoş gelen melodilerle dillendirilmesiyle ruhun doyabilmesidir. Onun için hayatımızda olması gereken en güzel süslerden birisidir. Müziğin yanında sanatla, estetikle, göze hoş gelen şeylerle doyar ruh. Onun için bu unsurların da hayatımızda olması ruh sağlığımız için son derece önemlidir.

- Öğrenmek ile yaşamak arasında doğrudan ve paralel bir ilişki vardır. Öğrenmeye açık olduğun, öğrenmeyi başardığın oranda canlıdır ruhun. Her şeyi bildiğini söyleyen insanlar yürüyen cesetlerdir. Onun için toplumumuza öğrenmeye dayalı ve öğrenmeyi teşvik eden bir yol açmalıyız.

- Günlük hayatımızı sarmış olan bu kaba sabalık, gerginliklerin önüne geçip yaptığımız işe, hayatımızın her alanına sanatsal bir yön katacak olan şey zarafettir. “Saçın kel” demek var; “Zülfün teli” demek var. Zülfün teli her zaman ruhumuzu okşayacak letafeti içinde barındırdığı için zarafet hayatımıza da egemen kılınmalıdır. Zarafetin bir başka hali de birbirimizin kusurlarını görüp dillendirmek yerine Yunus Emre’nin dediği gibi “Kusur görenindir.” ilkesinden hareketle kusurları örtüp güzellikleri ortaya çıkarmaya odaklanmalıyız. Bu da ancak birbirimizi övüp, yüceltip, onore etmekle mümkün olur. Unutmayalım ki insan tüm yaratılanların içinde en şerefliisidir.

- Sadece kendi başarıları ile değil başkasının başarıları ile de mutlu olup onları takdir edebilmeli insan. Unutulmamalıdır ki başkasında var olan güzelliği görüp takdir edebilmek o güzelliğin

bizim içimizde de olduğunu gösterir. Ancak bu sayede bizim de içimizde var olan güzellikler açığa çıkıp bizim de hayatımızı süslemeye başlayacaktır.

Bunun önünü açmak, çekememezlik ve haset gibi ayırık otlarının ruhumuzu ve yüreğimizi sarmasının engellenmesiyle mümkün olacaktır.

- Son olarak sağlıklı, huzurlu bir hayat ancak sağlıklı bir sevgi ile mümkündür. Ancak sağlıklı bir sevginin filizlenip yeşerebilmesi de özgürlük olmazsa olmazdır. Özgürlük o kadar kıymetli bir hazinedir ki hiçbir değer onu satın alamamalıdır.

Üç tür özgürlük vardır:

- Düşünce Özgürlüğü
- Girişim Özgürlüğü
- Din ve Vicdan Özgürlüğü

İnsanın bir gülüşü, bir duruşu, bir sevdası, bir hikâyesi ve bir davası olmalıdır. Bunların olabilmesi, ancak sağlıklı bir ruh ve bedenle mümkündür. Onun için bizler hayatın koşuşturmacasına kapılmadan “kahraman bir savaşçı” gibi bu değerleri hayatımıza inşa etmenin yollarını bulmalıyız.

Erdemli insan olup, yukarıdaki değerlere inanmalı, uygulamalı ve kendimiz de onlara sadık kalmalıyız.

Peki, biz bunu başarabilir miyiz?

Bu sorunun cevabı kocaman bir EVET'tir.

Bizler 600 yıl gibi uzun bir süre Dünya'ya hükmetmiş, o dönemin şartlarında yukarıdaki değerleri, geniş bir coğrafyaya yaymayı başarmış asil bir atanın torunlarıyız. Dolayısıyla aslında biz “Kaybettiğimiz şeyi arıyoruz.”

Ruh ve beden dengesini kurarak yeni bir medeniyet yaratma kabiliyeti bizim genlerimizde ve geleceğimizde var. Onun için diğer toplumlara da örnek olabilecek bir medeniyet yaratma çabasını hayatımızın merkezine koymalı ve buna, Ülkemizin geleceği için en değerli potansiyel olan gençlerimizden başlamalıyız.

“Unutmayalım ki bedenler ruhla barışık değilse ortada sadece güruh vardır.”

Toplumumuzun ve özellikle gençlerimizin ruh sađlığını inřa etmede ve korumada sisteme dūřen birtakım görevler ve roller olduđunu dūřnmekteyiz.

şöyle ki;

Yönetim Sistemi Ve Yöneticilerin Rolü

1. Kamu hizmeti ve egemenlik arasında denge kurulması,
2. İşini iş gibi gören çalışan anlayışının kurulması,
3. Sorunları çözebilme kapasitesi olan yöneticilerin aktif hale getirilmesi,
4. Yöneticilerin yakınında olanların ve danışmanların gençlikle i ie olması,
5. Yönetimin, gençlerin hayatlarını dolu dolu yaşayabilecekleri, ülkelerin var olan potansiyellerini harekete geçirip ihtiyaç ve farkındalığını ortaya çıkarmaya odaklanması,
6. Yeni dönemler yeni şarkılarla gelir ilkesinden hareketle dönemin gereklerini benimseyip gereğini yapabilen yönetici anlayışına sahip olunması,
7. Geçmişi ile barışık ve geleceğe odaklanmış bir anlayışla hareket edebilen yönetim anlayışına sahip olunması,
8. Gençlere; düzeni, dakikliği, disiplini, emekle para kazanmanın önemini ve dürüstlüğü öğretmeyi görev edinmiş bir yönetim anlayışının olması,
9. Merkezde ürettiği düşünceleri taşrada uygulayacak memur ve diğer çalışanların liyakata göre belirlenmesi,
10. Bunların yanında, ülkenin her yerinde kültür emekçilerine sahip çıkacak; toplumsal hayatın renklenmesine katkıda bulunmak da yönetimlerin görevidir.

Ailenin Rolü

1. Toplumumuzda genellikle gençlerin durumundaki rahatsızlık hep hatanın gence yüklenmesi ile son bulur.

2. Gençlerimize zaman ayırmalı, onlarla konuşmalı, ihtiyaç duyduklarında onları dinlemeliyiz.
3. Gençlik dönemini işlenmesi gereken verimli bir tarla olarak görmeli ve o tarlaya sağlıklı tohumlar ekmeliyiz.
4. Gençlere “yalan söyleme”, “kimseyi kandırma”, “dürüst ol” demektense; bunları yansıtarak örnek olmalıyız.
5. Anne-babalar çocuklarının kendilerine kulak asmadığını, söz dinlemediğini, inatçı ve terbiyesiz olduğunu söyleyip şikâyet ederler.
6. Çocukları hiçbir şey yapmadan bize sevgi, saygı göstermek zorunda olan; itaat beklediğimiz kişiler olarak görmekten vazgeçmeliyiz.
7. Ebeveynler; çocuklarının önünde kavga etmelerinin, birbirlerinin onurunu kıracak şekilde birbirlerini kötölemelerinin nasıl yıkıcı bir etki yaratacağını tekrar düşünmelidir.
8. “Gençler hayatı ile ilgili kararlar alabilecek yaşa gelince yine bizler konuşmaya başlıyor muyuz? Sadece parasal kazanç penceresi gençlerimizde hırs, açgözlülük, tamah ve tatminsizlik duygularını tetikler mi? Siz istediğiniz kadar iyi yönetim şekilleri kurun, çok iyi anayasalar yapın, yönetim sistemlerinin sihirli gücüne inanın, gençlerimiz iyi yetişmiyorsa nasıl bir gelecek bizi bekler?” Bu sorular üzerine düşünmeli ve belki de öncelikle ebeveyn olarak sorgulamaya kendi pencerenizden başlanabilir.

Öğretmenlerin Rolü

1. Öğretmenler hem gençlerin ruhunu hem de beynini bir sanatçı edasıyla işleyen zanaatkârlar olmalıdır.
2. Bazı hallerde öğretmenler aileden de daha önde gelebilmektedir. Çünkü öğretmenler daha eğitimidirler.
3. Hepimizin hayatında, kalıcı izleri olan, başarılarımızın altında ismiyle hafızamızda yer etmiş bir öğretmen vardır.
4. Öğretmenlerin öğrencisinden ne beklediğini bilip ona göre davranması çözümün anahtarıdır.
5. Her gencin farklı olduğunu ve zekâsının tek bir alandan ibaret olmadığını kavramalıdır.

6. Öğretmenler, öğretmek yerine öğrencilerin kişisel yeteneklerini keşfederek öğrenciyi doğru yönlendirebilmelidir.
7. Öğretmenler gençlerin çalkantılı dönemlerinde içine düştükleri karanlık alanları aydınlatarak, aydınlık bir yolda yürümelerini sağlayabilmelidir.
8. Öğretmenlerin öğrencilerini doğru gözlemleyip yön verebilmesi önemlidir.
9. Öğretmenlerin öğrettikleri şeyler konusunda örnek olabilecek yaşam tarzına sahip olmaları gerekir.

Din Adamlarının Rolü

1. Din; insanların Yaradan'la, insanlarla, doğayla ve diğer canlılarla ilişkilerini düzenleyen kurallar manzumesi ise bunun gereği olarak camiler bu anlayışın yayıldığı mekânlar olmalıdır.
2. Her semavi din aslında insanların eşit şekilde, sağlıklı, huzurlu ve güven içerisinde yaşayabilecekleri bir sosyal düzen kurmak amacıyla indirilmiştir.
3. Peygamberlerin hepsi öncelikle temiz, dürüst, hayırsever bir yaşam seçmeyi öğütlemiştir.
4. Bugün geldiğimiz noktada gençlerimiz gergin, kaba, hiçbir şeye saygı duymayan, birbirine güvenmeyen ve herkese kuşkuyla bakan, sadece maddiyatı önceleyen bir sosyolojik atmosfer içerisinde. Dolayısıyla gençlerimiz manevi bir boşluk içerisinde.
5. Kötü alışkanlıklardan uzak; sağlıklı bir hayatın inşa edilmesinde din adamlarının çok önemli bir rolü vardır.
6. Din adamları esasen insan ruhunun doktoru olmak durumundadır.
7. Manevi açıdan boşluğa düşen gençleri bekleyen en önemli tehlikeler; ateizm, deizm, pagancılık, tengricilik, uyuşturucu v.b. kötü alışkanlıklardır.
8. Gençliğin bu halde olduğu bir atmosferde din adamlarının kendilerini sorgulayarak Allah'ı yeniden ruhlarında hissedecekleri şekilde öğrenmeleri gerekir.

9. Çocukların ve gençlerin manevi yönlerini geliştirirken Allah inancı ve dinin temelinde, korku ve kölece bir itaatın mi yoksa aydınlık ve yaratıcı bir gücün mü egemen kılınacağı çok önemlidir.
10. Din adamları, insanlara ve özellikle gençlere içlerindeki gerçek Allah'a ulaşmak için yol göstermelidir.

Güvenlik Birimlerinin Rolü

1. En kültürlü ve gelişmiş halklar bile hala barış içerisinde yaşamayı öğrenemediler. Dolayısıyla toplumları koruyacak ve onu tehdit eden sorunlarla savaştıkları güçlü güvenlik birimleri devletlerin olmazsa olmazıdır.
2. Toplumun huzur ve güvenliği için kendini feda etmeye hazır güvenlik birimlerimize hak ettikleri saygıyı göstermek ve onlara yardımcı olmak zorundayız.
3. Verilen güvenlik hizmetlerinin yanında her karakolun yeniden ele alınıp düzenlenmesi gerekir.
4. Eğitim süreleri ve eğitim içerikleri yeniden ele alınmalıdır.
5. Güvenlik eğitimlerinin yanında dili doğru kullanma, pozitif konuşma eğitimleri de verilmelidir.
6. Daha güzel ve asil davranma alışkanlıkları geliştirilmelidir.
7. Güvenlik birimlerinde spor, sanat, müzik konularında çalışmalar yapılması özendirilmelidir.

Ordunun Rolü

Kışladaki her asker birer değerli taştır. Doğru işlenmeleri durumunda eşsiz mücevherlere dönüşmeleri mümkündür. Ters bir durumda bu pırlantalar kırılarak ya da zedelenerek evlerine dönüyorsa bu ülkemiz için büyük bir kayıptır.

Ordudaki her yiğit vatan evladı vatani kahramanca korumak yanında daha güzel ve asil davranışlarla toplumu şekillendirme görevini de üstlenmiş olmalıdır. Sağlıklı bir toplum yaratmada etkili olacak bir ordu; halkın ve gençlerin ruh sağlığının daha sağlam temelleri üzerinde oturmasında etkili olacaktır.

Belediyelerin Rolü

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (a) fıkrasına göre “*Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.*” denilmektedir.

Belediyelerin sahip olduğu üç önemli avantaj verimli sonuçların alınmasını sağlayacaktır:

1. Belediyeler daha kolay ve hızlı kaynak temin edebilmektedir.
2. Soruna yönelik proje hazırlayıp hayata geçirmede belediyeler daha hızlı davranabilmektedir.
3. Hem kaynak harcarken hem de proje oluşturup hayata geçirirken halkla iç içe bunları yapabilmektedir.

Belediyeler klasik belediyecilik anlayışının dışına çıkarak psikolojik, sosyolojik ve ekonomik sorunlara da zaman ve kaynak aktarmaya başlamalıdır.

Medyanın Rolü

Toplumun ruh sağlığının inşasında ve korunmasında en önemli ayaklarından birisi medyadır. Olumlu ya da olumsuz birçok haber medya aracılığıyla büyük kitlelere hızla ulaşabilmektedir. Dolayısıyla toplumsal sorunlar konusunda medya önemli bir işlev görmektedir. İşlevin toplumsal sorunların çözümüne yönelik olması toplumumuzun en doğal beklentisidir.

Toplumun ruh sağlığının inşasında ve korunması kapsamında, televizyon programlarının türleri, içeriği, yayınlanma saati ve koruyucu sembol kullanımı büyük önem kazanmaktadır. Çocuk ve gençlerin seyredebileceği saatlerde yayınlanan programlarda toplumun ruh sağlığının korunması teşvik edilmelidir.

Toplumsal Kahramanların Rolü

Kahramanların, gençlerin hayatında çok önemli etkileri vardır. Özellikle rol-model arayışında olan gençlerin hayatı için kahramanlık olgusu çok önemlidir.

Bu gerçekten hareketle; yönetimlerin bu konuya özel önem vermeleri gerekmektedir. Günümüz dünyasında gençler ve aileler büyük oranda televizyondan ve sosyal medyadan beslenmektedir. Dolayısıyla buralarda gösterilen karakterlerin bir kısmı gençler açısından “idol”, “kahraman” haline gelebilmektedir.

Kendi alanlarında başarılı olmuş sanatçı, bilim adamı, din adamı, yöneticilerin topluma anlatılması, tanıtılması da çok önemlidir. Bu sayede boşluğa düşmüş gençlerin örnek alabileceği, onlara yol gösterici rol-modeller de ortaya çıkarılmış olacaktır.

SAĞLIK BAKANLIĞI

Dr. Esra ALATAŞ, Ruh Sağlığı Dairesi Başkanı

Gençlik ruh sağlığının güçlendirilmesi ve psikolojik dayanıklılığın artırılması amacıyla Başkanlığımızca 2018 yılında başlatılan kurumlararası iş birliği çalışmaları kapsamında bu güne şu çalışmalar yürütülmüştür:

- İlgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile 4 iş birliği toplantısı,
- İlgili kamu kurumları ve STK'lara ziyaretler,
- Mart 2019'da kamu kurum temsilcileri, STK temsilcileri ve uzmanların katılımı ile "Gençlik Ruh Sağlığı Çalıştayı",
- Nisan 2019'da kurum temsilcilerinin yanı sıra gençlerin katıldığı "Gençlerle Gençlik Ruh Sağlığı Çalıştayı",
- Ülke çapında farkındalık yaratmak için 2 kez 81 ilde ilgili kurumların iş birliğinde Eş Zamanlı "Gençlik Ruh Sağlığı Farkındalık Çalışması",
- Sincan Pilot Çalışması (Devam ediyor)

Kurumlararası İş Birliğini Güçlendirmek İçin Çalışılan Kamu Kurumları

- Sağlık Bakanlığı ilgili Genel Müdürlükler ve Daire Başkanlıkları
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- Gençlik ve Spor Bakanlığı
- İçişleri Bakanlığı
- Adalet Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (BTK-PTT)
- Türkiye Belediyeler Birliği
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
- Dışişleri Bakanlığı-AB Başkanlığı
- Diyanet İşleri Başkanlığı

Kurumlararası İş Birliğini Güçlendirmek İçin Çalışılan Sivil Toplum Kuruluşları

- Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği
- Çocuk Gelişimcileri ve Eğitimcileri Derneği
- Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
- Ankara Psikodrama Derneği
- İntiharı Önleme Derneği
- Türkiye Psikiyatri Derneği
- Psikiyatri Hemşireleri Derneği
- Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
- Türk Psikologlar Derneği
- Psikofarmakoloji Derneği
- Bilişsel ve Davranışsal Psikoterapiler Derneği
- YEŞİLAY

Gençlik Ruh Sağlığını Güçlendirme Sincan Pilot Çalışması

- Sincan ilçesindeki gençlerin genel profilinin çıkarılması ve tüm kurumların hizmetleri ve hizmet birimlerinin bilgilerini içeren bir rehberin hazırlanması,
- İşbirlikçi kurumlarda gençlere hizmet veren personele yönelik eğitim yapılması,
- Gençlere yönelik “psikolojik dayanıklılık” modülünün uygulanması ve izlenmesi,
- Ailelere yönelik “ergenliği anlamak” modülünün uygulanması ve izlenmesi,
- Kurumlararası sosyal destek havale sisteminin çalıştırılabilmesi için bir veri giriş sisteminin oluşturulması,
- Kurumlararası iş birliğiyle algoritması belirlenen psikososyal destek çalışmasının yürütülmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması,
- Eğitimli personel tarafından gençler için grup çalışma modülünün uygulanması,
- Gönüllülük çalışmasının planlanması ve kurumlararası organizasyonunun yapılması,
- Çalışmanın etkinliğinin ölçülmesi

Tarafınızca düzenlenen çalışmaya ilişkin üniversite öğrencilerinin ruh sağlığının korunması ve güçlendirilmesi konusundaki görüşlerimiz şöyledir:

Gençlerin ruh sağlığını güçlendirme ve psikolojik dayanıklılığını artırmak üzere önemli görülen konular;

- Üniversitelerin öğrenci topluluklarına yönelik desteklerin artırılması,
- Üniversitelerin spor, dans gibi ekip/takım faaliyetlerine yönelik desteklerini artırması,
- Üniversitelerde gönüllülük ve sosyal sorumlulukla ilgili iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması,
- Üniversitelerde öğrencilerin üniversite yaşamına uyumunu ve kişisel gelişimini desteklemeye yönelik zorunlu derslerin yaygınlaştırılması,
- Akran desteği konusunda üniversitelerin iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması.

Öneriler:

- Üniversitelerde öğrencilerin psikososyal destek kaynaklarına erişebilmesinin sağlanması (Üniversitelerin psikososyal destek birimlerinin güçlendirilmesi ve artırılması; PSD birimi olmayan üniversitelerin diğer kurumların yereldeki imkanlarından faydalanması için işbirliklerinin yapılması)

- Ruhsal hastalık riski ve koruyucu önleyici müdahaleler için farkındalık eğitimleri: Ruhsal hastalığı olan üniversite öğrencilerinin okul içerisinde gözlemlenerek, tedavilerinin ve okula devamının sağlanmasına yardımcı olunması için üniversitedeki akademisyenlere “ruhsal hastalıklar, psikososyal destek kaynakları, intihar riskini erken fark etme” gibi konularda bir eğitim programı YÖK tarafından sağlanabilir. Akranlardan seçilecek öğrencilere de bu konuda eğitim verilmesi, akran destekçisi öğrenciler vasıtasıyla risk grubundaki öğrencilerin kampüs içinde ve derslerde gözlemlenmesi ve akran desteği mekanizmasının kullanılması için çalışmalar yapılabilir.
- Ankara’daki üniversiteler ile Genel Müdürlüğümüzce öğrencilerin ruh sağlığı konusunda yaşadıkları sorunlar, hizmetler, iyi uygulamalar ve yapılabilecek çalışmaların ele alınacağı bir çalıştay yapılması,
- Üniversitelerin, sivil toplum kuruluşları ile iş birliğinin artırılması, öğrencilerin STK’ların deneyimlerinden yararlanmasının sağlanması (İl Sağlık Müdürlükleri kurumlararası koordinasyonu sağlayabileceklerdir.)
- Kamu kurumlarında kurumsal kapasiteyi güçlendirmek için üniversitelerce akademik destek verilmesi (eğitim ve program içeriklerinin hazırlanması, personel eğitimleri, süpervizyonları gibi)
- Koruyucu önleyici çalışmalar konusunda bilimsel altyapı oluşturulmasında destek verilmesi (akran desteği, gönüllülük, sosyal sorumluluk gibi alanlarda geliştirilecek programların öğrencilerin psikolojik dayanıklılığına etkisini ölçmeye yönelik çalışmaların tüm üniversitelerdeki akademisyenlere özendirilmesi, ilgili proje destek kaynaklarına da bu konunun öncelikli konu olması için gerekiyorsa YÖK tarafından resmi talepte bulunulması).

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Yasemin ESEN, Sosyal Araştırma ve Politika Geliştirme Daire Başkanı

TÜRKİYE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ PROFİL ARAŞTIRMASI (TÜGBA 2016)

Araştırmanın Önemi ve Örneklemi

Türkiye’de üniversite gençliği üzerine yapılmış ilk profil araştırması olma niteliğindeki bu çalışmada; Türkiye temsili olan bir örneklem ile 33 ilde bulunan 68 farklı üniversiteden toplam 21.156 öğrenciye 200’den fazla soru ve önerme içeren anket formu uygulanmıştır. Formda, öğrencilerin sağlık durumlarının yanı sıra aile içi ilişkileri, ders dışı uğraşları, beslenme ve spor alışkanlıkları gibi konulara dair soru ve önermeler de yer almaktadır. Çalışmanın paydaşları arasında YÖK, Sağlık Bakanlığı, TÜİK, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ve UNFPA bulunmaktadır. Çalışmanın örneklem dağılımı aşağıdaki haritada görülebilir:

Demografik Bilgiler-Üniversite Gençliği ve Aileleri

Çalışmaya katılan gençlerin %53'ü kadın, %47'si erkektir. Öğrencilerin %32'si önlisans, %68 lisans eğitimi almakta olup; çoğunluğu şehir; % 11'i ise kasaba-köy kökenlidir. Bu öğrencilerin ebeveynlerinin %93'ü beraber yaşamaktadır, boşanmış ya da ayrı yaşayanların oranları düşüktür. Çalışmaya katılan öğrencilerin %98'sinin anneleri, %95'inin babaları hayattadır. Katılımcıların annelerinin %17'si, babalarının ise %15'inde son bir yıl içerisinde 6 aydan daha uzun süreli fiziksel rahatsızlık görülmekteyken, ruhsal ve hem ruhsal hem fiziksel rahatsızlıkları olanlar %1-2 civarındadır. Yine ebeveynlerin eğitim düzeylerine baktığımızda ilkökul ve ortaokul mezunlarının oranının ağırlıklı olduğu görülmektedir: Annelerin %40'ı ilkökul, %18'i ortaokul mezunu iken, yükseköğrenim (yüksekökol, lisans, yüksek lisans, doktora) eğitimi almış annelerin oranı %9'dur. Babalar söz konusu olduğunda ise %30 ilkökul, %21 ortaokul, %25 lise, %19 ise yükseköğrenim mezunudur. Annelerin %65'inin çalışmıyor/iş aramıyor olduğu belirtilmekteyken, öğrencilerin babaların çalışma durumu kategorilerinde en büyük oranlar %29 ile "emekli" ve %27 ile "özel sektör maaşlı çalışan" şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Ailelerin % 20'si temel ihtiyaçlarını "kolay" ve "çok kolay" karşılayabildiğini söylerken, katılımcıların %31'i bu soruyu "zor/çok zor" şeklinde cevaplanmıştır.

Gençlerin üniversite yaşamında nelerde ve kimlerle yaşadığı konusu da oldukça önemlidir: Öğrencilerin %38-9'u anne-baba yanında yaşarken, erkeklerin %25'i, kadınların %13'ü arkadaşları ile evde; erkeklerin %12'si, kadınların ise %22'si devlet yurdunda kalmaktadır. Dördüncü tercih ise kadınların %16'sı, erkeklerin %13'ü ile özel yurt olarak karşımıza çıkmaktadır. Paylaşımlı odalar yoğunlukta olup, katılımcıların %43'ünün kendine ait bir odası yoktur.

Üniversite gençliğine kampüsleri ile ilgili sorular da yöneltilmiştir. Çıkan bulgularda, öğrencilerin %30'unun okulda ya da kampüste kendilerini güvende hissetmedikleri görülmektedir. Ayrıca, %40'ı üniversitelerinin engelli bireyler için uygun olmadığını düşünmektedir.

Gençlerin ekonomik durumları da sağlık konusunda değerlendirilebilecek önemli bir faktör olup, % 46'sı (kadın % 33, erkek % 60) “son 1 yıl içinde gelir getiren bir işte çalıştığını” beyan etmiştir. Çalışan kesimin içinde yarı zamanlı (% 37), ve düzensiz çalışma (% 32); tam zamanlı (%27) ve proje bazlı çalışmadan (%5) daha sık görülmektedir. Tüm katılımcılar arasında ise en büyük payı alan kişisel gelir aralığı 401-1000 TL (%46) ve 201-400 TL (%29) olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişisel geliri 1000TL'nin üzerinde olanların oranı %25'tir.

Sağlık Durumları

Gençlere sağlık durumlarını nasıl değerlendirdiklerine dair de soru yöneltilmiş, %50'sinin iyi, %21'inin çok iyi, %25'inin orta olarak sağlıklarını değerlendirdikleri, sağlıklarının kötü veya çok kötü olduğunu söyleyenlerin oranlarının ise %5 olduğu görülmüştür. Yine de son 1 yıl içerisinde hekim tarafından tanısı konulmuş ve 6 ay ve daha uzun süren, sürmesi beklenen hastalığı veya sağlık problemi olanların oranı %15 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sağlık durumları ile doğrudan ilintili yaşam alışkanlıklarına bakıldığında ise öğrencilerin %57'si spor yapmamakta, %60'ı ise düzenli uyumamaktadır. Oysa düzenli uyuma ile mutluluk ve sağlık soruları arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin beslenme alışkanlıkları da önemlidir, zira beden endekslerine göre öğrencilerin sadece %67'si normal kiloda iken, %11'ı zayıf, %16'sı kilolu, %7'si ise obezdir. Beden endekslerinden bağımsız olarak öğrencilerin öğün sayısı dağılımları benzerdir. Öğrencilerin %73'ü üniversiteye başladıktan sonra beslenme alışkanlıklarının değiştiğini ifade etmiştir. Öğle yemekleri yine beslenmede

önemli olup, kadınların kantinde erkeklerin ise daha çok yemekhanede yemeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Psikolojik İyi Oluşları

Yaşamları boyunca mutluluk düzeyleri ile ilgili olarak öğrencilerin %10'u çok mutlu, %40'ı mutlu, %39'u orta derecede mutlu, %7'si mutsuz, %4'ü ise çok mutsuz olduklarını belirtirken, genel olarak kadınların erkeklere göre kendilerini daha mutlu hissettikleri görülmektedir. Ayrıca mutluluk düzeyleri benlik saygısı arttıkça artmakta, kendilerini mutlu ve çok mutlu olarak ifade edenlerin benlik saygısının büyük oranda normal ve yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %68'i normal, %19'u yüksek benlik saygısına sahipken, %13'ü düşük benlik saygısı göstermektedir.

Geçmişte yaşanan travmalara bakıldığında yakın çevreden birinin ölümü, ölümcül hastalığı ve az para ile geçinmek zorunda kalmak her iki cinsiyetin de sıklıkla karşılaştığı travmatik olaylardandır. Cinsiyete göre ayrılmaya bakıldığında ise kadınların erkeklere göre daha çok ayrımcılığa maruz kaldığı (%25) ve taciz ile karşılaştığı (%16) görülmektedir. Öte yandan erkeklerin daha çok maruz kaldığı travmalar ise hayati tehlike, ciddi kaza (%32), ölümlü kazaya tanık olma (%25), kapkaç benzeri olaya maruz kalma (%11), gözaltına alınma/tutuklanma/hapse girme (%9) olarak karşımıza çıkmaktadır. Travmatik yaşam olaylarının cinsiyete göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda görülebilmektedir:

Boş Zaman Alışkanlıkları

Serbest zaman kullanımında erkeklerin kadınlardan daha yoğun olarak bilgisayar oyunları oynadıkları, (haftada en az bir kez %26, neredeyse her gün %24) görülmektedir. Kadınlarda ise bu oran %12 ve %5'dir. Ayrıca, kadınların %32'si hiçbir zaman, %31'i ise yılda birkaç kez oynadıklarını belirtmişlerdir. Ders kitapları dışında kitap okuyanların oranı kadınlarda erkeklerden daha fazla iken erkeklerin %16'sı, kadınların %6'sı hiçbir zaman okumadıklarını belirtmiştir. Öte yandan erkeklerin %14'ü, kadınların %21'i ise her gün kitap okumaktadır. Sanatsal hobileri hiçbir zaman yapmadıklarını söyleyenlerin oranları ise her iki cinsiyette de %30'lardadır. Bu durum özellikle psikolojik iyi oluşla ilgili olarak değerlendirilebilir.

Travma Geçmişi

Cinsiyete Göre Yaşanılan Travmalar (%)

	Kadın	Erkek	Ortalama
Afet (deprem, yangın, sel vs.) yaşama/Afette bir yakını kaybetme	16	15	16
Ayrılık veya boşanma (siz veya anne-babanız)	10	10	10
Ayrımcılığa maruz kalma (toplumsal cinsiyet, etnik köken, engellilik vb.)	25	19	22
Cinsel bütünlüğe karşı suçlara maruz kalma (taciz, saldırı, istismar)	16	5	11
Çok az para ile geçinmek zorunda kalma	46	50	48
Gözüaltına alınma/Tutuklanma/Hapse girme	2	9	5
Hayati bir tehlike atlattık, ciddi bir kaza geçirme (geçirdiğiniz her türlü kazayı kapsar.)	19	32	25
İşini kaybetme nedeniyle ekonomik problemler yaşama (siz ve/veya ebeveynleriniz)	22	22	22
Kapkaç, saldırı veya benzeri bir eyleme maruz kalma	6	11	8
Kötü muamele görme (küfür, dayak, işkence vb.)	14	19	17
Ölümlü sonlanan bir kazaya tanık olma	13	25	19
Silahlı bir çatışma ortamında bulunma	8	19	13
Yakın çevreden birinin ölümcül ve/veya ağır bir hastalığa yakalanması	49	46	47
Yakın çevreden birinin ölümü	71	68	69
Yeni bir şehre/semte taşınma	45	41	43

Fiziksel sağlık açısından önemli olan spor etkinliklerinde ise neredeyse her gün spor etkinliklerine katılan erkeklerin oranı %22 iken kadınlarda bu oran %7'dir. Ayrıca, kadınların %22'si erkeklerin ise %8'i hiçbir zaman spor, atletizm ve egzersiz etkinliklerine aktif katılım göstermediklerini belirtmektedir.

Gençlerin yine akşamları kafeye gitme, bir partiye katılma vb. vesilelerle dışarı çıkma, eğlenmek için arkadaş ile sokağa çıkma, alışveriş merkezlerine, parklara vb. gitme gibi etkinliklerin yanı sıra, interneti sohbet, müzik, oyun vb. boş zaman etkinlikleri için kullanma gibi faaliyetlerde bulunduğu ve bunların sosyal hayatlarında önemli payı olduğu görülmektedir. Öte yandan para kazanma amaçlı bahis oynama sorusuna hiçbir zaman cevabının verenlerin ise erkeklerin %52'si, kadınların %92'sine denk gelmesi internet alışkanlıkları ve yeni riskler açısından düşündürücüdür.

Alkol Kullanımı

Alkol kullandığını belirten gençlerin tüketim gerekçelerine bakıldığında %65 ile eğlence ve %48 ile merak öne çıkmaktadır. Teşvik (%8), gelecek kaygısı (%8), özentisi (%7) ve özgüven eksikliği (%3) görece daha düşük gerekçeler olarak belirtilmiştir. Öte yandan, çalışmada gerekçeler ve sarhoşluk soruları üzerinden bir aşırı sarhoşluk matriksi çıkarılmış ve 3 farklı gruba karşılaşılmıştır: İlki anlamsızlık/umutsuzluk, yalnızlık, kaygı, öfke, stres, özgüven eksikliği gibi streslerle aşırı sarhoş olan grup, ikincisi öfke, sıkıntı stres, eğlence, ortam, merak, tadını sevme gibi sebeplerle aşırı sarhoş olanlar, son grupta ise özgüven eksikliği, ortam gereği,

merak, özentî, teşvik gibi gerekçeler gruplanmaktadır. Bir diğêr ifade ile alkol tüketme gerekçeleri genelde eğlence ve merak olsa da aşırı sarhoşluk konusundaki risk faktörleri genel sebeplerden farklılaşmaktadır.

Yakın Çevre İle İlişkiler

Öğrencilerin sağlıkları açısından oldukça koruyucu olabilecek olan yakın çevre ile ilişkilerine bakıldığında, büyük çoğunluğunun aile bireyleri (anne, baba, varsa kardeş) en az ayda birkaç kez görüştüğü görülmektedir. Yılda birkaç kez görüştüğünü söyleyenlerin oranı ise %20 oranındadır, hiçbir zaman görüşmediğini söyleyenler ise %1-2 bandındadır. Aileleri ile ilgili olumsuzluk içeren önermelerden öğrencilerin en sık katıldıkları ifadeler %25-30 bandında, ailedeki bireylerin sürekli birbirlerini eleştirmesi, daha az vakit geçirdiği için aileden kopmaların olduğu, duygu düşünce ve sorunlarını aileye iletmede zorlanmaları olup, bu durumlar da çeşitli risk olarak değerlendirilebilir.

Erkeklerin sahip olduklarını belirttikleri yakın arkadaş sayıları kadınlardan daha fazla olup, erkeklerin %75'inin, Kadınların %88'inin yakın arkadaş sayısı 7'nin altındadır. Kadınların yakın arkadaşları daha çok üniversite (% 73) ve okul çevresinden (%18) iken, erkekler üniversite arkadaşlarınının (%58) yanı sıra diğêr ortamlardaki arkadaşlıklarını da sürdürmektedir.

2016 bulguları açısından pek çok önemli noktaya dikkat çeken çalışmanın ikincisi 2019 yılında revize edilmiş soru formu ile tekrarlanmaktadır. Bu yıl yapılan yeni versiyonda ise intihar soruları da yer almaktadır.

ÇALIŞTAYDAN KARELER

ÇALIŞTAYA KATILAN KURUMLAR

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Gençlik ve Spor Bakanlığı

İçişleri Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Akdeniz Üniversitesi

Ankara Üniversitesi

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Boğaziçi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Gaziantep Üniversitesi

Kafkas Üniversitesi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Selçuk Üniversitesi

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

Avrasya Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

Dicle Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

Düzce Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

Hitit Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

İstanbul Üniversitesi Yeşilay Bağımlılık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bağımlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bağımlılıkla Mücadele Uygulama ve Araştırma Merkezi

Üsküdar Üniversitesi Bağımlılık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği

Türkiye Psikiyatri Derneği

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği

Türk Psikologlar Derneği

Türkiye YEŞİLAY Cemiyeti

GENÇLER KÜLTÜR-SANATLA BULUŞUYOR...

10 Eylül 2019

**YÖK ile Kültür ve Turizm Bakanlığı
arasında protokol imzalandı**

Müze Kart Akademi geliyor...

Kültür-Sanat faaliyetleri kampüslerde yaygınlaşıyor...

**Şehir medeniyet dersleri ile gençler müze, ören yeri ve
tarihi alanlarla bütünleşiyor...**

SPOR VE GÖNÜLLÜLÜK FAALİYETLERİ İLE GENÇLER GÜÇLENİYOR...

30 Ekim 2019

YÖK ile Gençlik ve Spor Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü İmzalandı

Üniversitelere “Genç Ofisler” açılıyor...

Gönüllülük faaliyetleri kampüste ve her yerde...

Yeni programlar geliyor...

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU